

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVIII. letnik.

V Ljubljani, februar 1911.

II. zvezek.

Svečnica.

1. Z Marijo, za Marijo!

Tvojo lastno dušo bo meč presunil.
Luk. 2, 35.

Ko je angleška kraljica Marija ležala na smrtni postelji, je v svojih zadnjih trenutkih rekla, da bodo po njeni smrti našli v njenem srcu vrezano ime „Calais“. Tako zelo jo je bolela izguba tega mesta, tako silno je prevzela njeno celo dušo. — Ko je Marija v spremstvu sv. Jožefa prinesla v tempelj svoje dete Jezusa darovat, govoril ji je starček Simeon pretresljive besede, da bo to Dete „luč v razsvetljenje nevernikov in v slavo izraelskega ljudstva“; nadalje: „Ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu; in v znamenje, zoper katero se bo govorilo. Tvojo lastno dušo pa bo meč presunil.“ Sv. Cerkev smatra te besede kot prvi meč, ki se je zasadil v Marijino srce. In po pravici! Pomislite, kako bi bilo pri srcu kaki navadni materi, ako bi prišedša s svojim novorojencem v cerkev slišala iz ust kakega starega častitljivega duhovnika take besede: „Ta je postavljen mnogim v padec, v pohujšanje; njemu se bo hudo kljubovalo, veliko sovražnikov bo imel, ki ga bodo preganjali; ti pa boš zaradi njega veliko trpela!“ Take besede bi ranile srce iznenadeni materi kakor oster meč, in njene žive dni bi ji ne šle več iz spomina, ker živela bi v vednem strahu, kaj hudega čaka še njo in njenega sina. Marija je vedela, da je njen sin pravi Bog; zato so jo te grozne besede tem huje zadele. Poslej pač ni bilo dneva, da bi se jih ne spomnila,

ko je živela v Egiptu in pozneje v Nazaretu. Menim, da pač vsak pogled na nedolžnega mladeniča Jezusa jo je navdajal ne le z neizrekljivim veseljem, temveč tudi z bridko žalostjo in strahom, češ ubogo dete, koliko boš še trpelo! Tako je Marija s psalmistom smela govoriti: „Ego ad flagella parata sum et dolor meus in conspectu meo semper.“

Nekdaj je bila razpisana nagrada za sliko, ki bi najbolje izražala materino žalost. Med drugimi je neki slikar napravil prav izredno sliko. Naslikal je mater sedečo ob postelji svojega bolnega sina, a tako, da je bila obrnjena k sinu, proč od občinstva; torej se je videla glava odzadaj, ne pa njen obraz. Ko so ga vprašali, zakaj je mater tako naslikal, odgovoril je, da je s sliko hotel izraziti svoje mnenje, da se žalosti matere ob bolnem sinu sploh naslikati ne more.

A ne bom govoril o ljubezni do svetne matere, ker nič ni lažjega nego svojo mater ljubiti; dober otrok ljubi tudi mater, ki zanj morda v resnici ni najboljša. A naravni čut ga sili, da ji ljubezni in spoštovanja ne odtegne.

Opomniti vas hočem le na ono, ki je mati vsega krščanstva, na Marijo, katero je Jezus klical mater in jo ž njim enako kličemo tudi mi za svojo mater. — Kdor ima pravo ljubezen do svoje matere, on vse misli in dela z njo in za njo. In kdor hoče Marijo imeti kot svojo mater, mora delati vse z njo in za njo! Torej vse: Z Marijo in za Marijo!

I. Človeško življenje se da razdeliti v dva dela, v veseli in žalostni del. Srce človeško ima v sebi dve stanici: eno za veselje, drugo za žalost. Ako se ena zapre, se druga odpre; in če se ta odpre, se ona zapre. Celo življenje je torej neprestano menjavanje veselja in žalosti. In vse to mora pravi kristjan z Marijo združiti. — Marija sama je razodela sv. Brigiti, da je bilo na zemlji njeno največje veselje, da je mogla z Jezusom živeti, čeprav je z njim toliko trpela. Ljubila ga je iz polne svoje duše, zato je v tej ljubezni našla svojo uteho tudi sredi najhujših bridkosti. Znak prave ljubezni je namreč, da hoče človek biti ne samo v mislih, temveč tudi osebno pri onem, kar ljubi, da z njim hoče veselje in žalost deliti. — Tako tudi oni človek, ki res iz cele duše ljubi Marijo, ne le vedno in povsod nanjo misli, temveč želi tudi ž njo biti, ž njo čutiti, delati in se veseliti.

Besedica „z“ pomeni združenje; „z Marijo!“ je torej toliko kot: združenje z Marijo. Kdor Marijo res ljubi in časti, tisti se more na tri načine z njo združiti. Jezus je rekel: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ To se zgodi v svetem obhajilu. Ker pa je Jezus svoje telo prejel od Marije, zato se človek z Marijo ne more tesneje združiti nego v svetem obhajilu. Zato je najboljši znak pravih častilcev in ljubljencev Marijinih, da pogostokrat prejemajo sveto obhajilo, da po njem čutijo toliko željo, da brez te dušne hrane skoro živeti ne morejo. — Nikoli ni človek tako združen z Marijo nego v svetem obhajilu, ker uživa ono srečo, katero je Marija uživala, ko je Jezusa nosila v naročju, gledala mu v obraz in z njim govorila. Zato ne more nobeden reči, da ljubi Marijo, ako pogostokrat ne prejema svetega obhajila.

Drugo združenje z Marijo je posredno po kaki podobi, ki človeka vedno na Marijo spominja. Cesar Karol Veliki je ukazal, da so Marijino sliko z njim vred v grob položili. Njegov sin Ludovik Pobožni je Marijino podobo vedno seboj nosil, kamorkoli je šel, na lov, v vojsko ali kam drugam. Včasih je med potjo skočil s konja, obesil svetinjo Marijino na kako drevo in pokleknil in molil. Sv. Ludovik, francoski kralj, je nosil za klobukom svinčeno svetinjo Matere božje in rad je večkrat rekel, da mu je ta svetinja dražja, nego vse zlato v kraljestvu. Sv. Ferdinand III., španski kralj, je ukazal v vseh vojskah proti Mavrom nositi kip Matere božje, sam pa je nosil njeno sliko na prsnem oklepu vdelano. Nadvojvoda Ladislav († 1895), 20 let star, ni hotel zaspati na nobeni postelji, ako ni poleg nje visela slika marijacejske Matere božje, zato je moral njegov osebni sluga na potovanju to sliko vedno seboj nositi. Sv. Gregor pravi: „Kdor časti Marijino sliko, njemu bo Marija veliko milosti izprosila, ker se češčenje slike nanaša na njeno prvotno podobo.“

Tretje združenje z Marijo je ono, ki se izvrši po notranji ljubezni. Ludovik Granaški pravi, da tisti, ki je dosegel vrhunec ljubezni, ne potrebuje nobenega sredstva več, da bi z njim utrdil svojo ljubezen. Kdor Marijo popolno ljubi, ta je z njo neprestano tako združen, da ga nobena sila več ne more odtrgati. On nosi njeno sliko v svojem srcu. Kjer hodi, kjer stoji, ga spremlja ta slika, pri molitvi in delu mu je pred očmi, o njej misli, o njej sanja, o njej govori, ta podoba Marije je začetek in vzrok njego-

vega veselja, tolažba v nadlogah, ta slika v srcu mu je solnce, ki ga ogreva, ki z njim vzhaja in z njim zahaja, ljubezen do nje mu je zrak, katerega diha, mu je luč, v kateri gleda sebe in ves svet, ta slika v srcu mu je vse. — Slišal sem, da je v Karlovih varih neki studenec tako vroč, da se vsaka stvar strdi in kristalizira, ako se vanj vtakne. Tako naj vsak svojo pobožnost in češčenje do Marije vtakne v vročo ljubezen Marijino, da se tako strdi v kristal, da več odnehati ne bo mogla. Kar pravi sv. Pavel o Jezusu, da v njem živimo, se gibljemo in smo, to bo on lahko rekel o Mariji: „V njej živim, se gibljem in sem.“

Z njo živimo, da z njo tudi srečno umrjemo. Z njo premoremo vse! Z Marijo! Za Marijo!

II. Vojskovodja Narzes je govoril svojim vojakom pred bitko pri Tagini, kjer je popolno potolkel Gote: „Rimljani, vojskujte se srčno, zakaj mi se vojskujemo za Marijo, za njeno čast in dostojanstvo. Kličite jo v boju na pomoč, zakaj ona gleda na naše bojne čete in nam bo dala v oblast brezbožneže, ki so ji ukradli ime „božje Matere“. (Goti so bili namreč arijanci, in kot taki niso verovali, da je Kristus pravi Bog.) Po bliskovo so se te besede raznesle med vojaki. Vojska se je začela. Gotski kralj Totila je padel; njegovi vojaki so se spustili v beg. Gotje so bili popolno poraženi in poslej so slavili katoličani Marijo pod posebnim naslovom: „Beata Maria Virgo de Victoria“.

Torej vse za Marijo! Za Marijo trpeti, za Marijo se vojskovati! — V ljubezni ni nič bolj prijetnega nego trpeti za onega, ki ga srce ljubi. Zato je toliko svetih duš koprnelo, da bi trpeli za Jezusa vsakovrstne težave in bridkosti! Seveda trpljenje je vsako grenko, a če se trpi za Marijo, se trpi lahko. Kdor mora vzeti grenko, zoprno zdravilo, ta navadno hitro usta poplakne z vodo. Tako naj vsak, kdor mora kaj hudega trpeti, misli na žalostno Mater božjo pod križem, ki je tudi zanj toliko trpela, in naj zakliče: „Naj bo za Marijo!“ In najhujša bridkost se bo izpremenila v največje veselje.

Za Marijo se v o j s k o v a t i! Kdor v resnici ljubi, gre za svojega ljubljence v boj, ako je napadena njegova čast. Srce mu vzkipi v sveti jezi, ako opazi krivico. Tako pojdimo na boj, ako je napadena Marijina čast. Marija se je vojskovala za nas in se še vojskuje; vojskujmo se tudi mi za njo! Potem bo tudi Marija v življenju in smrti z nami in za nas! Amen.

B.

2. Bogaboječnost je zagotovilo božjega usmiljenja.

Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod, po svoji besedi v miru. Luk. 2, 29.

„Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod, po svoji besedi v miru“ — tako misli in govori Simeon danes v templju, tako prosi za smrt, katere se vsi ljudje, in celo tudi mi kristjani bojimo. Odkod to? Kaj stori starega Simeona tako neustrašenega? Zato je neustrašen, ker je bil pravičen in bogaboječ mož. To je vzrok, da se ne boji smrti, ampak da si je celo želi. O blažena bogaboječnost, ki človeka tako osrečuješ! In da bi vas k tej čednosti, ki pravzaprav obsega vse druge čednosti, nekoliko izpodbudil, rečem, da nimamo boljšega poročstva božjega usmiljenja, kakor bogaboječnost, sv. strah božji. To hočem v naslednjem dokazati iz sv. pisma; Bog pa daj obilo sadu tem besedam.

Kdo je bogaboječ? Tisti, ki hudo sovraži, dobro dela, zapovedi božje izpolnjuje, Boga nad vse ljubi. In vidite, le tak človek, ki ima to čednost, sme zagotovljen biti, da mu bo Bog usmiljen. In zakaj? Zato, ker je božje usmiljenje milost, katere Bog ni nikomur dolžan, ampak jo prostovoljno deli.

Dasi pa Bog svojega usmiljenja nikomur ne dolguje, je je vendar bogaboječim, a le tem obljubil. Tako govori namreč Mojzesu: „Jaz sem Gospod, tvoj Bog ... in skazujem usmiljenje veliko tisočim, ki me ljubijo in se drže mojih zapovedi.“ (Devt. 5. 9. 10.) Kdo pa so ti? To so bogaboječi verniki. — Nadalje, kdo govori toliko o usmiljenju božjem, kakor David v svojih psalmih! Pa naj govori, kolikor hoče, edinole bogaboječim obeta usmiljenje božje. V 102. psalmu (17) poje kraljevi prerok: „Usmiljenje Gospodovo je od vekomaj do vekomaj nad njimi, ki se ga boje ... ter pomnijo njegove zapovedi, da jih izpolnjujejo.“ Kaj ne, dovolj jasne besede? Tako govore pisatelji sv. pisma o usmiljenju božjem. Vsi trde, da so ga bogaboječi, pa le bogaboječi, zagotovljeni.

Oglejmo si nekoliko zgledov, da se o tem še bolj prepričamo! Lota pelje angel iz mesta Sodome, da ga reši. In kdo je bil Lot? Bogaboječ mož. Daniel sedi v levnjaku med sestradanimi levi nepoškodovan. Zakaj ta izredna rešitev? Zato, ker je bil

Daniel bogaboječ. Suzana odide že s kraja, kjer so jo hoteli kamenjati, gotovi smrti. Pa zakaj? Zaradi njene bogaboječnosti jo reši Bog. Trije mladeniči prepevajo nepoškodovani hvalo Bogu v ognjeni peči. In zakaj jih Bog tako čudovito ohrani? Zavoljo njihove bogaboječnosti. Sami čudeži božjega usmiljenja so to! Tako skazuje torej Bog svoje usmiljenje onim, ki v njegovem svetem strahu žive in njegove zapovedi izpolnjujejo. Kako prav piše vsledtega sv. Lavrencij Justinijan: „Najgotovejše je, ničesar se bati razen Boga.“

Nasprotno pa ni niti enega zgleda, niti izreka v sv. pismu, da bi bil Bog vsem ljudem brez izjeme obljubil in skazal svoje usmiljenje. Kajti če bi bil Bog tudi nespokornim grešnikom obljubil svoje usmiljenje, bi jim bil s tem dal sam povod, še dalje v grehih živeti in na bogaboječnost niti ne misliti. Kako naj bi pa Bog to storil? Če bi bilo božje usmiljenje vsem ljudem brez vsakega razločka obljubljeno in zagotovljeno, bi si grešnik mislil nekako takole: Kaj bi se trudil za izpolnjevanje božjih zapovedi? Ali ima bogaboječi kaj več od tega, ker se tako vestno ogiblje greha in dela dobro, kakor jaz? Nič, saj sem jaz ravnotako, kakor on, zagotovljen božjega usmiljenja! Tako bi šlo, če bi bil Bog tudi brezbožnim obljubil svoje usmiljenje. To bi se pa ne vjemalo niti s svetostjo, niti s pravičnostjo božjo.

Sicer je res, da je Bog tudi pregrešnemu izraelskemu ljudstvu obljubil svoje usmiljenje. Toda kako? Le pod pogojem, da se Izraelci svoji brezbožnosti odrekó in vrnejo k bogaboječnosti. Nikjer pa v celém sv. pismu se ne obeta božje usmiljenje grešnikom brezpogojno. Zgledi nam dokazujejo resnico te trditve. Savel toliko časa ni Bogu prijeten Pavel, dokler ne postane bogaboječ. Sv. Peter najde usmiljenje v božjih očeh; pa zaradi česa? Zaradi svoje bogaboječnosti, ki jo razodeva v pravem kesanju. Grešni Magdalení odpusti Kristus vse grehe; in zakaj? Zato, ker svojo brezbožnost zamenja z bogaboječnostjo. Pravitako obljubi Gospod desnemu razbojniku zavoljo njegove bogaboječnosti raj, dočim levega njegova nespokornost pogubi. — In tako bi vam lahko o vseh grešnikih v sv. pismu pokazal, da božjega usmiljenja toliko časa niso dosegli, dokler se niso obrnili od brezbožnosti k bogaboječnosti. Ne, nikomur Bog ne obeta svojega usmiljenja, nego le bogaboječim; nikdo ne sme božjega usmiljenja pričakovati, nego le tisti, ki živi v sv. strahu božjem.

Kaj naj se pa učimo iz vsega tega? Truditi se moramo, da bomo bogaboječe živeli v strahu božjem, kajti brez usmiljenja božjega nismo nič in nimamo nič, z božjim usmiljenjem smo pa vse in imamo vse. Kdo nas varuje re ve in p o m a n j - k a n j a? Bogaboječnost. To nam zatrjuje David, to vé Elija, katerega preživé krokarji. Kdo nas varuje v skušnjavah in nas reši hudega? Bogaboječnost. To nam pravi Sirah, to vedó Betulci, katere Bog reši po Juditi pogina. Kdo nas naredi s t a - n o v i t n e in nepremagljive? Bogaboječnost. To nam pové Sirah, to ve Eleazar, devetdesetletni starček, ki prestane rajši strašno smrt, kakor da bi se pregrešil zoper postavo. Kdo sili Boga, u s l i š a t i našo molitev? Bogaboječnost. Tega nas zagotavlja David, to vé Elizej, ki z molitvijo obuja mrtve. Kdo nas privede do visoke starosti? Bogaboječnost. To izpričuje Salomon, to vé stari Simeon, ki drži danes Zveličarja v naročju. Kdo nam donaša srečo in božji blagoslov v hišo? Bogaboječnost. To izjavlja Sirah, to vé Putifar, kojega hišo Bog blagoslovi zavoljo bogaboječnega Jožefa. Kdo nam zasluži srečno smrtno uro? Bogaboječnost. To govori Sirah, to vé sv. Štefan, ki med kamenjanjem sladko v Gospodu zaspi. Vidite, vsa naša sreča in ves naš blagor sta odvisna od bogaboječnosti, kakor nam spričuje sv. pismo v besedah in zgledih.

Srečen torej tisti kristjan, ki se Boga boji, nesrečen pa oni, ki je brez strahu božjega. Živimo torej vedno v strahu božjem, da bomo, ko se bo bližal konec življenja, ravnotako neustrašeno smrti gledali nasproti, kakor ostareli Simeon, v trdni zavesti, da gotovo dosežemo usmiljenje božje pred večnim Sodnikom. Amen.

Po P. R. Graserju — K. Čik.

Peta nedelja po sv. Treh kraljih.

O čuječnosti.

Kadar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik, in je prisejal ljujke med pšenico. Mat. 13, 25.

Spanje je človeku tako potrebno, kakor jed in pijača; spanje nam povrne izgubljene moči, pokrepča trudne ude in človek se po dobrem spanju čuti kakor prerojenega, nanovo oživiljenega,

da se z veseljem loti dela. Ali četudi je spanje velik dar božji in preimenitna dobrot, mora vendar imeti svojo mero in svoj čas. Predolgo spanje stori človeka mehkužnega in lenega in je vzrok, da veliko zlatega časa potrat, veliko dobrega zamudi. Torej pravi modri kralj Salomon: „Vse ima svoj čas... je čas saditi in čas rvati, kar je bilo sajenega; je čas jokati se in čas smejati se; je čas spanja, pa tudi čas bedenja“. (Pridig. 3.) Ako bi spal krmar na barki, mesto da bi pazil, kam plava ladja, kako lahko bi zadela na pečino, da bi se razbila, ali zavozila na klet, kjer bi ostala. Ako bi spal vodja železnice, nega vlaka ali čuvaj na železni cesti, kako grozna nesreča bi se lahko zgodila. Ako bi zaspal voznik na vozu, kako lahko bi se voz zvrnil v prepad ali zašel celo v vodo. V spanju se je že veliko hudega zgodilo. V bukvah Sodnikov (4) beremo, da ko je Sisara, vojvoda Jabinove vojske, spal v šotoru, je Jahela vzela žebelj in kladivo ter je nastavila žebelj na sence njegove glave in ga je zabila s kladvom skozi možgane do zemlje, da je pri tej priči omedlel in umrl. Ko je Samson spal, je vzela Dalila škarje, mu odstrigla sedem kodrov na glavi, in zdajci je vsa moč zapustila Samsona, in izdala ga je njegovim sovražnikom Filistejcem, ki so ga vklenili, mu oči iztaknili, da je žalostno umrl. Ko je asirski vojvoda Holofern spal, je zgrabila pogumna Judita meč in mu je glavo odsekala. In Jezus v današnjem sv. evangeliju govori: „Kadar so ljudje spali... Kako nevarno je tedaj spati takrat, ko je čas bedeti! „Pa ne le telo more spati, veli sveti Avguštin, ampak tudi duša. In če je za telo večkrat nevarno spati, je vselej nevarno, če duša spi“. Kdaj pa spi duša? Sv. Avguštin pravi: „Duša spi, kadar ne čuje“. In to bedenje duše, čuječnost duha, preljubi, nam je vsem močno potrebno.

In k bedenju, h krščanski čuječnosti vas spodbujati, bodi namen moji besedi.

Čuvaj, ki hoče na straži izpolniti svojo dolžnost, mora na mnogo reči paziti: paziti mora sam nase, da ne zaspi, na roparje in sovražnike, ki bi utegnili odkod priti, na to, kar mu je izročeno v varstvo, in čuti mora tembolj, čim ostreje mu je zapovedano. Tudi nam kristjanom je čuječnost potrebna v premnogih ozirih, zlasti:

1. Ker je tako slaba naša narava vsled izvirnega greha. Naš um je otemnel, da nam je težko spoznati

hudobijo greha in lepoto čednosti, kaj nam je koristno, kaj nevarno glede našega zveličanja. Naš spomin je oslabil, da še to, kar smo se učili krščanskega nauka, kar smo vedeli zveličavnih resnic, tako hitro pozabimo; zato moramo biti čuječi, zlasti, kadar se razlaga beseda božja. Zlasti je oslabela naša volja, da nas z neko nevidno silo vleče k hudemu, da človek skoro sam ne opazi, kdaj ga izvabi na napačno pot, ako ni čuječ. Pa tudi naše telesne moči so popačene, mesto duši pomagati k dobremu, jo še odvrčajo od dobrega. Posebno popačeno je naše srce, katero pogosto poželjuje, kar nam Bog prepoveduje, temu pa se protivi in brani, kar nam Bog zapoveduje. Celo apostol sv. Pavel toži o tem, da mu je srce nagnjeno v hudo, ko govori: „Čutim drugačno postavo v svojem notranjem, katera nasprotuje duhu; ne to, kar hočem, delam, ampak to, česar nočem“. (Rim 7, 23.) In v listu do Galačanov pa pove vzrok, ko pravi: „Meso poželi zoper duha, duh pa zoper meso, ta dva sta namreč eden drugemu nasprotna“. (5, 17.) To hudo nagnjenje nahajamo v večji ali manjši meri pri vsakem človeku, kakor piše sv. apostol Jakob: „Vsak je izkušan, kadar je od svojega poželenja vabljen in vlečen“. (1, 14.) Nad tem hudim nagnjenjem mora vsak čuti, da mu ne ustreže, da ga zatira, premaguje, da ga deva v sužnost po sv. veri razsvetljenega duha. Ali da more tega najhujšega svojega sovražnika — svoje hudo nagnjenje — premagati, treba ga je poznati. Zato je sv. Frančišek Borgija vsak dan dve uri svoje nagnjenje opazoval in je postal velik svetnik. Poprašaj se tudi ti kristjan, kaj ti najpogosteje daje slabe misli? Kaj ti največkrat na misel hodi, kadar si sam? Kaj bi najrajše storil, če bi greh ne bilo in bi se Boga in ljudi ne bal? V kateri reči se največkrat pregrešiš? Kaj hudega ljudje najrajše o tebi povedo in ti najhujše mrzi, če ti kdo spomni? Glej, ravno to je tvoje najhujše nagnjenje. Ti se rad napiješ, če le k pijači prideš, pa še slišati nočeš, da bi pijanec bil; glej, pijanost je tvoje hudo poželenje. Ti vidiš lepo blago svojega soseda, in v srcu te zaboli, da ti tega blaga nimaš. Greš in iščeš, kako bi soseda ukanil in si blago osvojil. Glej, lakomnost je tvojega srca hudo poželenje. Ti si vsa zamišljena, kje so tvojega srca misli? Na svojega nesramneža misliš, katerega bi rada imela. Glej, nečistovanje te ima na vrvi. Ti se hitro ujeziš, kolneš, razsajaš in ne moreš pozabiti majhne krivice. Glej, jeza te ima v oblasti. Ti rada ležiš, postopaš, na nobeno delo se ti ne mudi, vendar bi se ti zameril, če

bi kdo dejal, da si lena; in vendar, glej, lenoba je tvojega srca najhujša navada, ki te zmaguje, če te še ni. In nad tem hudem nagnjenjem, ki se prikazuje v človeku, treba čuti, ga zatirati, njega premagati, ne pa se dati njemu premagati. Treba je čuti tudi na svojimi počutki, zlasti pa nad svojimi očmi. Kakor pride skozi okno svetloba v naše stanovanje, tako pride greh skozi oči kakor skozi vrata v naše srce. Kakor strela s svojim bliskom, kar zadene, vse omoti ali celo ubije, tako dela tudi hudobno oko; ono je vir večne smrti. Le en sam nespodoben pogled dekliču umori devištvo, mladeniču nedolžno srce prebode, ki se dá težko zaceliti; spravi sive lase ob pamet, vzame človeku dušni mir, poštenje in tudi življenje. „Ako je hudobno tvoje oko, bo temno celo tvoje telo“, pravi Kristus. (Mat. 6, 23.) Zatorej, ljuba nedolžnost, skrbno varuj svoje oči, da nečimurnosti ne bodo videle (ps. 118, 37), ne goljufnega blaga, ne zapeljivega dejanja. Naredi zavezo s svojimi očmi, kakor Job v sv. pismu, ki je dejal: „Zavezo sem naredil s svojimi očmi, da bi celo ne mislil na devico“. (31, 1.) Pazi tudi na svoje uho, verni kristjan, da ne bodeš poslušal nespametnih svetov, ne grdih, nesramnih, zapeljivih, pohujšljivih, sv. vero zaničujočih, opravljenih besedi. Grda beseda lahko umori nedolžnost, pohujšljive besede te uče greh delati, prilizovanje ti vzame ponižnost, protiversko govorjenje omaje ali celo spodkoplje versko prepričanje. Torej opominja Sv. Duh: „Zagradi s trnjem svoja ušesa, nikar hudobnega jezika ne poslušaj“. (Sir. 28. 28.) Posebno pa pazi na svoje govorjenje. Silno velik, da neprecenljiv dar božji je zgovorni jezik, on je začetnik časne in večne sreče, ako ga prav obračamo. Ali nedopovedljivo veliko hudega pa tudi stori jezik, ako ga človek ne kroti. „Smrt in življenje sta človeku v oblasti“, veli sv. pismo. (Prip. 18, 21.) „Glejte — veli sv. apostol Jakob — kakor majhen ogenj velik gozd sežge, tako je tudi jezik ogenj zapopadek vse krivice“. Bodite torej previdni in premišljeni v govorjenju, da ne bodete kaj govorili zoper resnico, zoper ljubezen do bližnjega, zoper sv. čistost, zoper Boga, njegovo sv. Cerkev in sv. vero, da ne bodete pohujšali koga, ali žalili Boga s preklinjevanjem, z nesramnim govorjenjem. Pomnite, kar piše sv. apostol Peter: „Kdor hoče veselo življenje imeti, in videti dobre dni, naj svoj jezik hudega varuje, in njegova usta naj ne govore krivice“. (1. 3, 10) — Čuječnost nad počutki nam mora biti najvažnejše opravilo v življenju.

2. Čuti moramo, ker so močni in zviti naši sovražniki. In ti so: hudobni svet, t. j. zapeljivi, hudobni ljudje, kateri nas zapeljujejo deloma s pregrešnim govorjenjem, kakršnega je dandanes sile veliko slišati med ljudmi vsake starosti obojega spola; deloma pa nas zapeljujejo s hudobnim življenjem, s slabimi zgledi, kakršnih je po vsem svetu dosti. Takih ljudi se moramo skrbno varovati, ter se ne brez potrebe z njimi pečati. Pred takimi ljudmi se je treba varovati, je treba čuti, da nas ne potegnejo na pregrešna svoja pota. Tako opominja Sv. Duh: „Moj sin! ako te grešniki vabijo, ne udaj se jim, — ne hodi z njimi, zdrži svojo nogo od njih potov, zakaj njih noge v hudo teko“. (Preg.) In spet: „Kdor hodi z modrimi, bo moder; prijatelj nespametnih bo njim enak“. Še na drugih krajih beremo: „Kdor se dotakne smole, se ž njo umaže, in kdor se peča s prevzetnežem, se bo navzel prevzetnosti“. In sv. apostol Pavel piše Korinčanom: „Če je on, ki se brati, t. j. kristjan imenuje, nečistnik, ali lakomnik, ali malikovalec, ali preklinjemalec, ali pijanec, ali ropar, s takim še ne jejte!“ (I. Kor. 5, 11.)

Kar zapeljivi svet ne doseže, doseže pa satan, ker mu je v oblasti še večja zvijačnost. Hudobni duh je sovražnik božji in ker ga je Bog iz nebes pahnil v pekel, zdaj Bogu ne privošči nobene časti; temuč želi, da bi vsi ljudje Boga žalili in enkrat bili pogubljeni, in ravno zato neutrudno izkuša ljudi in v greh napeljuje. Da hudi duh vse ljudi skuša in greh napeljuje, menda sami lahko spoznate, kajti pri mnogih, ki tako strahovito preklinjajo in nezaslišano nesramno, pohujšljivo govore, si ne moremo drugega misliti, kakor da jim sam satan besede na njih hudobni jezik poklada. To uči pa tudi sv. pismo. Sv. apostol Pavel piše: „Vam se ni vojskovati zoper meso in kri, ampak... zoper hudobne duhove v podnebjju. Zavoljotega primite za božje orožje, da se zamorete braniti ob hudem dnevu“. (Ef. 6, 12.) — In sveti apostol Peter svari: „Trezni hodite in čujte, ker hudič, vaš zopernik, hodi okrog, kakor rjoveč lev, in išče, koga bi požrl. Njemu se trdno ustavite v veri“. (1, 5, 8.)

3. Slehernemu čuvaju je treba tembolj paziti in čuti, čim dražja reč mu je izročena v varstvo. Kristjan pa ima varovati in stražiti, kar je najlepšega, najdražjega, najplemenitnejšega. Ni mu varovati kake živalske čede, vrta, polja, hiš, gozdov; ni mu braniti zlata, srebra, biserov, marveč rešiti mora zaklad, ki je več vreden, kakor bogastvo in veličanstvo vesoljnega sveta — svojo

neumrjočo dušo! Pač vredna je duša največe čuječnosti: po duši je človek gospodar vseh zemeljskih stvari; po duši, ki ni iz prsti, ampak od Boga vdihnjena, je podoba nevidnega stvarnika; po duši, za katero je Jezus Kristus na svet prišel, trpel in umrl, je človek nekakšno zadobil neskončno veljavo, ima ceno presvete rešnje krvi Sinā božjega. O človek, pomisli, koliko je stalo Jezusa rešenje tvoje duše, čuvaj torej nad tem neprecenljivim zakladom: varuj skrbno svojo dušo, pomisli, da imaš edino. Ker: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi; kakšno menjo bo človek za svojo dušo dal“.

Zato nas Jezus tolikokrat opominja k čuječnosti: „Čujte in molite — rekel je svojim apostolom, — da v izkušnjavo ne padete“. „Vaše ledje naj bo opasano, in goreča svetila v vaših rokah in vi bodite enaki ljudem, ki čakajo na svojega gospoda, kdaj se bo vrnil od ženitnine“. „Blagor tistim hlapcem, katere gospod, kadar pride, najde čuječe. Istino vam povem, da jih bo k mizi posadil in jim stregel“. (Luk. 12, 35—37.)

Čujte torej, verni poslušalci, nad svojim srcem, in zatirajte hudo nagnjenje, kakršnokoli se v njem vzdiguje. Pazite na svoje oči in ušesa, da se vam skozi nje ne bode vnemalo hudo poželenje, čujte nad svojim govorjenjem, pomneč kar uči sv. apostol Jakob: „Kdor se s svojim govorjenjem ne pregreši, je popolnoma človek“, izogibajte se priliznjenih, zapeljivih, hudobnih, nevernih ljudi, da vas v svoje pregrehe ne potegnejo, srčno se ustavljajte hudobnemu duhu, govoreč mu s Kristusom: „Poberi se satan od mene proč“. Sklenem z besedami sv. Pavla: „Torej ne spimo kakor drugi, temuč čujmo in bodimo trezni“. Amen.

† Ant. Kukelj.

Prva predpepelnična nedelja.

O hudobiji nevoščljivosti.

Mrmrali so zoper gospodarja.

Mat. 20, 11.

„Hujši od satana so nevoščljivci“, trdi sv. Krizostom, „ker satan ne zavida satana, ljudje pa zavidajo ljudi sebi enake in se koljejo in more med seboj, kakor stekli psi“. — Nevoščljivost je

vzrok sovraštev, obrekovanj, izdajstev, uporov in vojsk; nevoščljivost je kuga v družinskem in družabnem življenju, je v pogubo občinam, deželam in državam, je izvir mnogega zla in gorja. Zato je pa Bog vedno tako hudo preganjal in kaznoval nevoščljivce.

Nevoščljivost je prvič s krvjo omadeževala obličje zemlje, ko je ubil hudobni Kajn nedolžnega Abeljna. In glejte! — Ni se še pohladila kri umorjenega Abeljna, že je zagrmel nad Kajnom glas božje jeze: „Bodi proklet na zemlji, katera je odprla svoja usta in pila kri tvojega brata iz tvoje roke!“ — Datan in Abiron sta zavidala Mozesu, in požrla ju je zemlja; Judje so zavidali Kristusa, zato jih je Bog udaril in razkropil, da so sedaj kakor čreda brez pastirja.

Iz vsega tega lahko posnamemo, kako grda pregreha je nevoščljivost; a še bolj se nam pokaže ostudnost te pregrehe, ako si malo od bliže ogledamo današnjo evangelijsko priliko, ki nam pripoveduje o delavcih, ki so mrmrali zoper svojega dobrega gospodarja.

Bog je neskončna ljubezen in dobrota; in prav ta neizmerna ljubezen in dobrotljivost je govorila iz njega, ko je dejal: „Dam vam novo zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se ljubite tudi vi med seboj. V tem bodo spoznali vsi, da ste moji učenci, ako se boste ljubili med seboj.“ — Človek je ustvarjen po božji podobi, zato je tudi srce nepopačenega človeka podobno božjemu srcu, in sicer mu je najbolj podobno — v ljubezni. Kjer je pa nevoščljivost, ni ljubezni. tam je izprijeno, od Boga odpadlo srce. Ljubezen velevala: veseli se z veselimi, jokaj z žalujočimi; — nevoščljivost pa: jokaj, ko se tvoj brat veseli, veseli se, kadar on joka!

Nevoščljivost torej naravnost nasprotuje ljubezni in s tem nasprotuje Bogu, ker „Bog je ljubezen“. — Torej lahko rečemo: nevoščljivec je velik predrznež, ki bije v obraz dobrotnemu Bogu in tepta z nogami njegovo glavno zapoved, t. j. zapoved ljubezni. Nevoščljivec je eden tistih nezadovoljnih delavcev, ki mrmrajo zoper svojega dobrega gospodarja, zoper Boga in njegove naredbe. On ne pomisli, da je življenje človeško popolnoma v božjih rokah. Revež ne bi stradal, ubožec ne bi prosil, sirota ne bi hodila strgana od hiše do hiše, ako bi bila sama gospodar svojih razmer. Vse življenske razmere stvarja

ali vsaj dopušča Bog. Vse zlato in srebro je božja last; njegovo je bogastvo na morju in na suhem. On daje in jemlje, komur hoče in kakor hoče. On je obogatil Joba, pa mu zopet vse vzel ter mu poslal najhujšo revščino. Nazadnje ga je pa zopet obsul z bogastvom in z obilnostjo v vsem. Od božje volje in od božjega blagoslova je torej odvisna naša sreča.

Proti komu greši torej nevoščljivec? — Ako ne privošči bogatinu bogastva, ali ni to toliko, kakor da bi očital Bogu, zakaj mu je dal bogastvo? — In ako zavidaš mladega človeka zaradi lepote in zdravja, ali ne zavidaš s tem Boga, ki mu je vse to dal? — In ako se nazadnje nevoščljivec tako izpozabi, da izkuša svojemu bližnjemu celo škoditi in mu preprečiti pot do sreče; ali ne pomeni to toliko, kakor da bi hotel prekrizati in uničiti božje načrte? — Seveda je ves napor in trud nevoščljivcev zastonj, ker Bog se ne umakne z določene poti; ampak vrže nevoščljivca pod noge ravno tistemu, katerega je nameraval nevoščljivec uničiti. — Kdor koplje drugim jamo, pade sam vanjo.

Nedolžni Jožef pripoveduje svojim bratom sanje, ki so pomenile, da ga čaka še kraljeva krona. A vsledtega se je vzbudila v bratih taka nevoščljivost, da je zamrla v njih zadnja iskrice bratske ljubezni do nedolžnega Jožefa. Da bi pa za gotovo zaprli Jožefu pot do kraljeve časti, so sklenili, da ga umore. Ker se jim je pa zdelo bratomorstvo vendar prehud zločin, so ga nazadnje prodali tujim kupcem. — A kljub temu je Jožef postal kralj, in bratje, ki so ga hoteli uničiti, so morali pozneje kleče prositi ga pomoči.

Glej torej, nevoščljivec, kako nespametno ravnaš, ko zavidaš svojega bližnjega, ko mu želiš škoditi in mu izpodkopuješ srečo. Morda pride čas, ko boš še kruha prosil pred njegovimi vrati.

„Jeli tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?“ — to vprašanje, o nevoščljivcu, ti daje dvojen nauk: prvič, da ne smeš nikogar zavidati radi njegovega imetja, — drugič pa, da ne smeš prenizko ceniti, kar imaš sam.

Kako prijetno bi bilo v človeški družbi, ako bi bil človek usmiljen s človekom, ako bi drug drugemu želel le dobro ter mu tudi pomagal do sreče in blagostanja! — Ako bi imeli vsi pravo ljubezen do bližnjega, ne bi se li veselili dobrot, ki jih deli Bog na vse strani, dasi bi jih morda mi prejeli le malo? — Ako smo pa nejevoljni, žalostni, nevoščljivi, ko vidimo darove

in milosti, ki jih Bog deli drugim, kje je potem naša ljubezen, kakšno je naše srce? — Ljubezen božja nam je v bridkost in božja dobrotljivost v nadlogo. — Na Boga se jezimo, ker je proti drugim dober; svojega bližnjega sovražimo, ker prejema darove iz božjih rok; sami sebe sovražimo, ker si delamo težko življenje radi tega, ker nimamo, kar imajo drugi. O nevoščljivec, na tvojem čelu je res znamenje ubijalca Kajna! Ježiš se in se vjedaš, ker noče Bog deliti svojih darov tako, kakor bi hotel ti. Tvoje oko je hudobno, ker je Bog dober. — In ta hudobija se po vsej pravici lahko imenuje satanska. Satan namreč ne privošči ljudem nebes, ker je bil sam iz njih pahnjen.

Uverjen sem sicer, dragi poslušalci, da vsi obsojate in grajate nevoščljivost na drugih; a sam o sebi noče vendarle nobeden priznati, da je nevoščljiv. Še celo največji nevoščljivec se brani in otesa tega imena in nam prav s tem kaže, kako grda je nevoščljivost. — Človek je razumno bitje; moral bi se torej tudi razumno vesti proti svojemu bližnjemu. — Človek-kristjan je tudi ud občestva svetnikov in ud Kristusov; moral bi torej tudi živeti po postavi Onega, ki je rekel: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj“.

Kaj pa dela nevoščljivec? — Proti ljudem se ne vede kot človek, ampak kot nevaren gad, ki brizga na vse strani strup grde zavisti. — Še manj se vede kot kristjan, ker ne ljubi ne Boga ne svojega bližnjega. „Kdor namreč pravi, da ljubi Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik“. — Drevo se naslanja na drevo, mravlja pomaga mravlji in čebela čebeli; le človek mrzi, zavida človeka ter mu greni življenje. — Marsikdo bi si lahko opomogel, a nevoščljivci mu delajo zapreke. — Marsikdo bi lahko živel v miru, a nevoščljivci mu grene življenje. — S kratka: brezumne živali imajo pogostokrat več ljubezni druga do druge, kot razumni ljudje...

Dragi poslušalec! Misli si, da bi Bog poslal tvojemu sosedu revščino, tebi bi pa dal bogastvo. Si li gotov, da bi ti užival bogastvo modro, zmerno in pametno? — Kaj, ako bi v bogastvu postal razuzdan, neveren, brezbožen? — Privošči torej sosedu njegovo srečo in bodi zadovoljen s tem, kar imaš. — Ti si bolehen. Ne zavidaj drugih radi njih čvrstega zdravja! — Tvoja bolehnost je morda brzda, ki te drži na poti čednosti! — Kako nespametna je res nevoščljivost! — Mar imaš zato kaj več, ker ne privoščiš drugim ničesar? — Jeli tvoja žetev zato boga-

tejša, če pobije sosedu polje toča? — Si li ti zato zdrav, ker je bližnji zbolel? — Boš li živel ti dalje časa, ako umrje tvoj bližnji? — Dragi moj, utisni si torej v spomin in srce zlati nauk, ki ti ga daje gospodar v današnjem evangeliju, govoreč: „Pri-jatelj, ne delam ti krivice. Vzemí, kar je tvojega, in pojdi... Ali mi ni pripuščeno storiti, kar hočem? Je li tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?“ — Amen.

Ivan Kovačič.

Druga predpepelnična nedelja.

1. Pomen in zgodovina božje besede.

Seme je božja beseda.

Luk. 8, 11.

„Gospod Jezus Kristus je hodil po mestih in vaseh, in je pridigoval in oznanoval božje kraljestvo, in dvanajsteri so bili z njim.“ Tako začne sv. Luka 8. poglavje svojega evangelija, v katerem je potem zapisana tudi prilika Jezusova o sejavcu in semenu, katero je Jezus sam razložil, kakor ste slišali ravnokar brati. „Ko se je pa silno velika množica sešla, in so iz mest k njemu hiteli, je v priliki rekel: Sejavec je šel sejat svoje seme.“ In potem: „Seme je božja beseda.“ Tako se sliši v današnjem evangeliju.

Poglavitno opravilo Zveličarjevo v njegovih zadnjih treh letih je bilo, besedo božjo oznanovati. Sv. evangelij nam pa tudi pove, kako vneto je božjo besedo poslušalo ljudstvo, ki se je obilno zbiralo okrog njega, naj si bo že doma v Kafarnavnu, ali v tempeljnu, ali na javnih cestah in tratah. Ljudstvo je hodilo kar za njim, pozabivši vse pozemeljske opravke, jed in pijačo; pozabilo je to goreče ljudstvo takorekoč nase, samo, da je moglo slišati božjo besedo.

Kaj pa je božja beseda in kako je prešla na nas?

Na to vam odgovorim v naslednjem.

1. Kaj je beseda božja? Odgovorim naravnost: Beseda božja ni nič drugega, kakor volja božja, katero je Bog nam ljudem razodel, da bi jo izpolnovali, po njej verovali in ži-

veli. Bog hoče, da tako verujemo in živimo, kakor on ukazuje; in na to je navezal našo večno srečo ali nesrečo.

2. Zato pa je bilo tudi potrebno, da nam je svojo voljo razodel, sicer bi je ne mogli vedeti in se po njej ravnati. In razodel jo je précej prvemu človeku. Naznanil je namreč Adamu v raj, kaj mora on kot njegova stvar storiti in opustiti. Povedal mu je, da sme jesti od vsega drevja v raj, samo ne od drevesa spoznanja dobrega in hudega, ker bi sicer umrl dvojne smrti, časne in večne. To nam sporočajo prve Mozesove bukve v drugem poglavju.

Toda naš prvi oče se je dal kači in svoji ženi zapeljati, verjel je bolj satanu, kakor Stvarniku, in prestopil je njegovo voljo. A Bog mu je spregovoril novo besedo, besedo polno kazni, ki jo je zaslužil on in njegova žena. Evi je napovedal, da bo mnogo trpela s svojimi otroci in da bo možu pod oblastjo. Adamu pa je rekel, da naj bo odslej zemlja prekleta za voljo njega in da naj si le v potu svojega obraza služi kruh do smrti, ko se spremeni njegovo telo spet v prah in pepel. Po teh besedah je oba izgnal iz raja v solzno dolino. O tem nam sporočajo prve Mozesove bukve v tretjem poglavju.

Katero besedo pa je potem razodel Bog prvim staršem? Po splošnem mnenju cerkvenih učnikov jima je dal besedo upanja, ko jima je razodel prihodnjega Odrešenika, njegovo včlovečenje in rešitev večnemu pogubljenju zapadlega vsega človeškega rodu. To je bila prva verska skrivnost, ki jo je Bog razodel, ko je napovedal kazen kači. To skrivnost je Adam tedaj gledal kakor v podobi in veroval je vanjo, pa tudi gotovo ukazal, da verujejo vanjo vsi njegovi potomci. Kar pa je Bog razen tega še razodel Adamu, Abelu in Setu, njegovima sinovima, in očakom, to nam ni znano, ker sv. pismo ne pove nič o tem.

3. Sporoča nam pa sv. pismo, da je že Abel, drugi sin Adamov, javno daroval Bogu in s tem molil svojega Stvarnika in najvišjega Gospoda. Za njim je bil Enos, Setov sin ali vnuk Adamov, tretji oče, ki je, kakor pravi sv. pismo, „začel klicati ime Gospodovo.“ (1. Moz. 4, 26.) To hoče reči: med tem, ko so Kajnovi mlajši živeli razuzdano, so Setovi skrbeli za svoje zveličanje, med njimi je Enos oznanoval razodeto božjo besedo o prihodnjem Mesiju in o odrešenju človeškega rodu, zbiral je ljudi k javni službi božji in hvali Boga najvišjega, učeč jih, služiti edino pravemu Gospodu.

Od te dobe se je torej razodeta božja beseda javno ozna-
novala in očitno so molili Boga, v katerega so tudi trdno vero-
vali ter upali v obljubljenega Odrešenika. Taki častivci in po-
sredovavci božje besede so bili stari očaki in tako je bilo
nekako petnajst stoletij.

4. Toda, kakor so se ljudje množili med tem časom, tako
so tudi bolj in bolj odpadali od prave vere in pravega češčenja
božjega bitja pa popuščali od strahu božjega in čednosti. „Ko
je pa Bog videl, da je hudobija ljudi velika na zemlji, in da so
vse misli srca vedno le v hudo obrnjene, mu je bilo žal, da je
ustvaril človeka na zemlji.“ (I. Moz. 6, 5.—7.) In ves prežaljen
je sklenil človeka potrebiti z zemlje, in sicer s potopom. Le Noe,
deseti očaj, in njegova družina so ostali pravični in Bogu zvesto
vdani. Noetu je Bog ukazal, sto let delati barko in popačenemu
svetu oznanovati pokoro. Zato ga sv. Peter imenuje „oznano-
vavca pravice.“ (II. 2, 5.)

5. Po vesoljnem potopu je nastal nekako nov svet in nov
človeški rod — Noetov. Ta se je pomnoževal čedalje bolj; toda
kmalu je bil ravnotako hudoben, kot prvi. Vse je zapustilo vero,
ki jo je oznanoval Noe, vse je odpadlo od pravega Boga ter
se vdalo malikovalstvu. Zato je gospod Bog spet zavrgel vsa
ljudstva zemlje ter sklenil, samo eno ljudstvo si izvoliti, katero
edino bi imelo pravo vero in upanje večnega zveličanja. Očaka
vseh teh vernikov si je izbral pravičnega Abrahama, potomca
prvega sina Noetovega — Sema. Abrahamu je Bog pri raznih
priložnostih razodel svojo voljo in večkrat, kot vsem drugim, ki
so živeli pred njim. Bil pa je Abraham Bogu pokoren v vsem,
kot mu je ukazal. Bog mu je razodel prihodnjega Mesija, ob-
ljubil mu je, da bo izšel iz njegovega rodu, in sklenil je z njim
zavezo obreze. Stanovitno je Abraham veroval v Boga, stano-
vitno ga molil, stanovitno mu služil in daritve opravljal.

Toda še sedaj, namreč več kot 2000 let, svet ni imel pi-
sane besede božje. Bog je vodil svoje može kar naravnost
se jim razodevaje, in sicer v prikaznih angelov ali z notranjimi
navdihi.

Vse to razodetje se je razširjalo in sporočalo od enega na
drugega, od starega očeta na očeta, od očeta na sinove, od
sinov na vnuke, od vnukov na njihove otroke in otrok otroke ter
je tako vedno ostalo med izvoljenim ljudstvom. Bog sam je
ukazal Mozesu tako-le: „In te besede, ki ti jih danes zapovem,

naj bodo v tvojem srcu in jih pripoveduj svojim otrokom ter jih premišljuj, ko sediš v svoji hiši, ko hodiš po potu, ko se vležeš in ko vstaneš.“ (V. Moz. 6, 7.)

6. Medtem pa so se silno namnožili potomci Abrahamovi ali ljudstvo izraelsko, katero si je Bog izvolil v svojo lastnino. Dal jim je Mozes a vodnika, ki jih je moral izpeljati iz Egipta v obljubljeni deželo. Na tem dolgotrajnem potovanju je Bog prvokrat dal svojo voljo ljudem napisano, namreč desetere zapovedi na dveh kamenitih tablah na gori Sinaj, ki se je tedaj vsa žarila in kadila, vmes pa so švigali bliski ter je odmeval grom iz oblakov.

Sedaj torej je svet poznal božjo voljo nadrobneje, akoravno so bile desetere zapovedi le razlaga naravnega zakona, ki ga je Stvarnik položil vsakemu človeku že v njegovo vest, kakor uči katekizem.

Bog je svojemu ljudstvu predpisal tudi sam vse bogoslužje, vse obrede in daritve, vse zunanje češčenje. To se imenuje stara postava, stara zaveza, in ta je bila v veljavi do javnega nastopa Zveličarjevega, oziroma do njegove odrešilne smrti.

Preden pa je prišel obljubljeni Odrešenik, je Bog svojo voljo naznanjal tudi še prav obilno po prerokih, ki so nanj kazali s svojo na prihodnje čase se nanašajočo besedo ter ljudi pripravljali na njegov prihod oznanovaje pokoro v imenu tistega, ki je po njih storil tudi mnogo čudežev. Razločujemo, kakor znano, poleg dvanajst malih prerokov štiri velike: Izaija, Jeremija, Ezechiel in Daniel, ki so spisali obširnejše knjige razodete božje besede. Pred temi je zaznamovati v stari zavezi zgodovinske knjige, v prvi vrsti pet Mozesovih, potem štiri knjige kraljev, dalje poučne knjige, med katerim so psalmi Davidovi in Salomonovi pregovori, iz katerih se marsikak odlomek bere zlasti ob Marijinih praznikih. In na sv. pismo stare zaveze se nanašajo besede, ki jih je zapisal sv. Pavel v listu do Rimljanov (15, 4.): „Karkoli je pisano, je v naše poučenje pisano.“

7. Ko je nastopil že tako davno obljubljeni in tako težko pričakovani Mesija ter začel javno učiti, je pričel s tem, da je Mozesovo postavo izpremenil v popolnejšo in svetejšo vero in potrdil božjo besedo stare zaveze. Njegov namen je bil najprej, izraelsko ali judovsko ljudstvo spreobrniti v krščansko. Svoja zadnja tri leta je zato prehodil vso judovsko deželo in njene

obmejne pokrajine. Povsod pa je potrjeval svojo besedo z veljavo svojega nebeškega Očeta. Rekel je: „Moj uk ni moj, ampak tistega, kateri me je poslal.“ (Jan. 7, 16.) „Besede, katere vam jaz govorim, ne govorim sam od sebe.“ (Jan. 14, 10.) Sveti Pavel pa piše: „Velikokrat in po mnogih potih je nekdanj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič tiste dni nam je govoril po Sinu, katerega je postavil deležnika vseh reči, po katerem je ustvaril tudi svet.“ (Hebr. 1, 1.—3.)

Ta nauk, ki ga je sam oznanoval, je učil svoje učence, ki so bili navzoči pri vseh njegovih pridigah, in zapovedal jim je, naj po njegovem vnebohodu gredo po vsem svetu ter pridigujejo vsem ljudem. Zato jim je dal tudi vso veljavo k pridigarški službi, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ (Luk. 10, 16.) Vsled tega se je mogel sv. Pavel hvaliti, da je on in da so drugi apostoli poslanci Kristusovi, kakor da bi Bog po njih opominjal.“ (II. Kor. 5, 20.)

8. Po apostoli h je slednjič božja beseda prišla na nevernike, na pogane, na nas, sedanje katoliške kristjane. Kar jih je Kristus učil in kar je storil, so zapisali mnogo apostolski možje v štirih evangelijih in raznih takozvanih listih, med katerimi jih je sv. Pavla 14; in to je pisana beseda božja nove zaveze. Apostoli pa so mnogo verskih naukov sporočili le ustno. Te so v teku časa zapisali njihovi učenci in cerkveni učeniki, in imenujejo se ustno izročilo sv. katoliške Cerkve. Poprej omenjene knjige stare in nove zaveze, skupaj 72 knjig, in ustno izročilo nam naša sv. Cerkev predlaga in ponuja kot popolno, resnično in nezmotljivo božjo besedo. „Od sv. Duha navdihnjeni so govorili sveti možje božji,“ piše sv. Peter (II. 1, 21.). Sveto pismo in ustno izročilo sv. Cerkve sta edina vira vseh pridigarjev. Vse, kar vam pridigujemo, mora biti ali iz njih vzeto, ali pa vsaj soglašati s temi nauki. Odtod pride, da se vse, kar vam pridigujemo v imenu sv. Cerkve, imenuje božja beseda.

Tako veste sedaj, kakšnega pomena je božja beseda in kako je od začetka človeškega rodu prešla na nas. To je kratka zgodovina božje besede, božje volje.

Božjo besedo pa imenuje kralj David „svetilo“, „luč“, rekoč: „Tvoja beseda je svetilo mojim nogam, in luč mojim stezam.“ (118, 105.) Da bi pač mogel vsak kristjan o samem sebi tako govoriti! Zato pa čujmo, kako te besede razlaga sv. Ciprijan: „Nebeški nauk je luč na potu življenja in vedno

moramo svetilo v temnem življenju seboj nositi, ako kaj mislimo, ali storimo ali govorimo, da po njem prav napredujemo.“ Apostol pa imenuje božjo besedo tudi „meč Duha“ (Ef. 6, 17.), ker jo sv. Duh podeli. Sv. Pavel hoče s tem, da se kristjani pri skušnjavah poslužujejo izrekov sv. pisma po zgledu Kristusovem, ki je skušnjavca premagal in pognal z božjo besedo. V ta namen pa treba božjo besedo pridno in s pobožnim srcem brati, poslušati ter jo nase obračati. Kadar jo beremo, berimo jo pazno in zahvaljujmo Boga, da jo je nam razodel in jo po svoji nezmotljivi Cerkvi varuje verskih zmot. Radi hodite torej k pridigam in krščanskim naukom, pa tudi marljivo prebirajte katekizem in zgodbe sv. pisma, izdane po Družbi sv. Mohorja, pomneč opomin apostolov: „Beseda Kristusova naj obilno prebiva med vami!“ (Kol. 3, 16.) Amen.

Val. Bernik.

2. O raznih zveličavnih sredstvih.

Vam je dano vedeti skrivnosti božjega kraljestva: ... prilika pa je to: Seme je božja beseda. Luk. 8, 9.

Gospod Zveličar je imel več vzrokov, da je božjo besedo primerjal s semenom. Eden izmed vzrokov je tudi le-ta, da sta seme in božja beseda po zunanjem malenkostna, neznatna, pa vendar velika in imenitna po svojih učinkih. V resnici: ako pogledamo malo semensko zrnce, komaj moremo verjeti, da izraste iz njega velika rastlina, da celo mogočno drevo. In vendar je tako.

In božja beseda? V kako preprosti, neznatni obliki jo dostikrat slišamo in vendar je preustrojila celi svet. Ko so jo apostoli oznanjevali, niso govorili „v pregovorljivih besedah človeške modrosti“, kakor pravi sveti Pavel (I. Kor. 2, 4.), ampak v moči Sv. Duha. Tudi dandanes je preprosta pridiga spreobrnila že več grešnikov, kakor je morda učen govor navdušil za Boga in vero učenih ljudi.

Torej „ne tisti, ki sadi, ne tisti, ki zaliva, je kaj, ampak Bog, ki rast daje.“

S tem, da je Jezus božjo besedo primerjal semenu, ki je samo po sebi neznatno, po svojih učinkih pa imenitno, ni imel v mislih le pridige, z besedo govorjene, v cerkvi, pri službi božji. O, koliko drugih semen je še na svetu razen gorčičnega,

koliko drugih navidezno malenkostnih sredstev ima Bog, da nam govori na srce! Tudi ta druga navidezno malenkostna zveličavna sredstva pomenja semensko zrnje, o katerem govori današnji evangelij.

Poglejmo jih danes nekaj. Videli bomo, s kako navidezno preprostimi pripomočki moremo delati za zveličanje, kako majhna zrna zrastejo v mogočno drevo zasluženja.

I. Eno tako malo zrnce, ki je Bog vseje na njivo našega srca, so razne male prilike za kaj dobrega. Koliko takih najdemo v teku svojega življenja, v teku enega leta, da, v teku enega dne!

Glejte, večkrat slišimo mrtvaški zvon. Kdo je umrl? se vprašamo. Nehote nam pride na misel: Kaj ko bi danes meni zvonilo? Strese nas; zakaj kdo se ne boji smrti? Glejte ta strah je klic božji, opomin k čuječnosti.

V nedeljah in praznikih slišimo pridigo; v vsaki je, če ne več, vsaj en stavek, ki nas prav posebno zadeva. Če ga tudi pozneje pozabimo, vtis le ostane, o priliki ravnamo po njem, malo zrno je pognalo.

Kdo je tako srečen, da bi mu kateri dan ne prinesel nobenih neprilik, če velikih ne, pa malih, povoda k nevolji, prilike zatajiti se, ravnati se po volji drugih, če nam je tudi zoprno. Značilen je pregovor, ki ga slišimo dostikrat: No, kako je, kako se ti godi? Odgovor: Kakor drugi hočejo! V tem „kakor drugi hočejo“, je vse povedano: kdo naj sešteje množino težav, ki izhajajo iz tega, da smo drug na drugega navezani, drug od drugega odvisni! Kdo naj sešteje prilike zatajiti svojo voljo v malih in velikih rečeh iz ljubezni do bližnjega, v skupni blagor? Glejte nebroj zrn, ki jih seje Bog, da nam poženejo in zrastejo v zasluženje!

Klic božje volje se ne glasi vselej med bliskom in gromom enako dogodkom na sinajski gori.

Petra je Sin božji z dvema besedama poklical: „Hodi za menoj!“ Ako Peter ne bi bil ubogal, ne bi bil postal apostol. In pozneje, ko je Peter žalostno padel in zatajil Gospoda, ga je Jezus le ginljivo pogledal: Peter je razumel, kaj pomeni ta pogled; dal se je pretresti, globoko kesanje je napolnilo njegovo dušo. Ta pogled ga je rešil morda enakega obupa, v katerem je Juda izdajalec žalostno končal; tudi temu je Gospod hotel

pomagati h kesanju in spreobrnjenju; v vrtu Getzemani je Jezus svojega izdajalca milo pogledal in prijazno ogovoril: „Prijatelj, s poljubom izdajaš Sinu človekovega?“ Juda pa je zanemaril ta klic božjega usmiljenja in se pogubil.

Kristjan! morda je Bog tudi tebe že katerikrat tako pogledal, morda si tudi ti že večkrat čul v svoji vesti klic božji k pokori in poboljšanju, toda ti si se proč obrnil, zamašil ušesa in izbil si iz glave nadležno opominjevanje in svarjenje v svoji vesti. Hočeš li delež imeti z Judom izdajalcem? Pa tudi ko si človek ni v svesti kakega smrtnega greha, ampak upa, da živi v posvečujoči božji milosti, ne sme zanemarjati notranjega klica k dobremu. Glej, Bog te morda vabi k molitvi, ko slišiš zvon, k sprejemu sv. zakramenta praznične dni, k duhovnim ali telesnim delom usmiljenja. Glej, zrno, ki ga hoče vsaditi Bog, katero bi ti prineslo obilen sad.

O predragi, ako bi mogli videti, koliko svetnikov ima Boga zahvaliti za svoje zveličanje vsled kake malenkosti, majhnega dobrega dela, s katerim so si zaslužili večjo božjo milost na zemlji, ki jim je olajšala delo zveličanja; — ako bi mogli videti, kako tudi naše zveličanje zavisi od ene same take malenkosti, katerih smo že mnogo sto zanemarili, o potem, prepričan sem, ne bi ni ene pustili v nemar, vedoč, da je sicer majhno zrno, ki pa raste v mogočno drevo, čigar vrh sega v nebesa.

II. Drugo tako malo zrnce so raznotere lepe, krščanske navade, ki se jih človek navzame že v zgodnji mladosti vsled dobre vzgoje, ali pa pride po raznih okoliščinah tudi pozneje do njih; n. pr. navada, počastiti Mater božjo vsak dan s kako posebno pobožnostjo, nositi njeno svetinjico, pritrgati si kaj v jedi ob sobotah ali pred Marijinimi prazniki, njej v čast obhajati devetdnevnicu, ali pa v času skušnjave prekrižati se, v času nevarnosti zaklicati sveti imeni: Jezus, Marija, itd. itd.

Take navade so navidezno malenkostne, pa le navidezno: mala zrnca so, ki rastejo v veliko drevo zasluženja za nebesa, ki pa dostikrat človeku koristijo že tudi v tem življenju. Mnogo vemo n. pr. dogodeb, kako je svetinjica Matere božje vojaka rešila smrti, ker je sovražna krogla odletela od svetinjice.

V zadnji vojski med Zedinjenimi državami in Južno Ameriko se je primerilo, da je en oddelek vojakov ponoči in v megli predaleč zašel od svojega polka in prišel v obližje sovraž-

nika. Dneva čakati, je bilo nevarno, vrniti se pa tudi, ker se je bilo bati, da bodo lastni tovariši v temi streljali na oddelek, ki je več kot en dan že bil ločen od svojega polka in ni vedel gesla in bojnega klica za tisti dan. Kaj storiti? Tu se ponudi eden izmed njih, pošten vojak, da bo šel k predstražam naznaniti, kdo da so, ki pridejo za njim. Ker je vedel, v kako nevarnost gre brez bojnega klica in gesla, napiše namen svojega prihoda na listek in ga vtakne v žep, češ, če me pomotoma ustrele, naši bodo listek. Ko pride do prednjih straž, le-te precej namerijo vanj puške zahtevaje geslo in bojni klic; revež ni vedel zanj, ter videl smrt pred očmi. Zato se prekriža in na glas zakliče: Jezus, Marija, kakor je od svoje mladosti že imel navado reči in storiti v dušni in telesni nevarnosti. Pa glejte, na te besede straže pobesijo puške in ga puste skozi: kako to? Nevede je z znamenjem sv. križa in besedami Jezus, Marija, zadel pravo geslo in bojni klic.

Veliko večjega pomena pa so take lepe pobožne navade za naše duhovno življenje.

Imel sem tovariša součenca, ki mi je sam rekel, da mu je Marija sprosila milost poklica v duhovski stan, ker je vkljub mnogim svojim dijaškim nerodnostim in lahkomišljenostim ohranil navado, vsak večer moliti Češčena bodi kraljica Materi božji na čast.

Kristjan, imaš li tudi ti kaj takih lepih, pobožnih navad? Ne bi li bilo dobro, ako bi se jih poprijel? Pred vsem ne pozabi onih pobožnosti, ki so neobhodno potrebne, če hočeš sploh v dobrem stanoviten ostati, n. pr. zvečer izpraševanje vesti nad čez dan storjenimi grehi, opuščenimi dobrimi deli. Prav tako se navadi na mesečno spoved, ali vsaj na spoved pred večjimi Gospodovimi in Marijinimi prazniki. Koristno je tudi kak dan v postu se zatajevati v takih rečeh, ki niso potrebne za uživanje, ampak so sama razvada. Poznal sem moža, ki v velikih postnih dneh ni kadil, ne pil vina.

Kako spodbudno je odkriti se in moliti angelovo češčenje tudi javno! Žalibog, da ta lepa, krščanska navada tako peša: ne samo gospoda, tudi preprosti ljudje že tuintam ne molijo javno, da, celo nedorasla mladina ne ve ali noče več vedeti za to. Naj se li čudimo, da so otroci vsako leto slabejši in neporednejši?

Vi, starši, učite otroke lepih krščanskih navad, dajte jim pa tudi sami lep zgled, ki jim bo več koristil po vaši smrti, kakor vsa dota.

III. Naj navedem še eno zrnce, ki je vsejmo na božjo njivo. To zrnce je dobri namen, ki ga imejmo pri svojih delih in opravilih.

Kakor veste, obstoji dober namen v tem, da človek Bogu daruje vsa svoja dela, opravila, trpljenja. „Naj bo vse v čast božjo“, je kmalu rečeno, pa zato še ni malenkost.

Vzemimo le dva delavca: oba imata na pr. veliko težkega dela, skrbi in trpljenja. Eden izmed nju napravi vsako jutro dobri namen, vse storiti v čast božjo, ker ve, da je tako božja volja: pri težavnem delu se spomni težkega križa, ki ga je Jezus nesel, pa tudi plačila v nebesih. Ta spomin mu olajša trud. Dobri namen mu stanovsko delo spreminja v zlato zasluženja, zaklad v nebesih mu raste, stanovske dolžnosti mu ne postanejo zoprne.

Drugi izmed nju moli redkokdaj, dela in trpi, ker mora, misli redko na Boga, je čmeren in nevoljen, njegov križ mu je pretežak, tlači ga k tlom, da ne vidi neba. Leto za letom mine brez zasluženja. Delal je, pa ne za nebesa, trudil se je, pa se bo ne odpočil v večnosti. Manjkalo mu je dobrega namena, manjka mu sedaj tudi zasluženja, s katerim se nebesa kupijo. Zrna, pravega zrna ni vsejal na svojo njivo. Je li torej dobri namen kaj malenkostnega?

Predragi! Poglejmo po njivi svojega srca; kako zrnje imamo vsejano? Porabimo li razne velike in male prilike, storiti kaj dobrega, je li je naše življenje polno slabih razvad, namesto dobrih, krščanskih navad? Kak namen imamo pri svojih delih in opravilih?

Ne imejmo vsega tega za malenkosti, ko vemo, kako iz malega raste veliko. Hiša ni zidana iz samih velikih skal, in mogočno drevo ne raste iz debele buče.

Zasluženja tudi ne nabiramo po mernikih naenkrat, ampak po malem, polagoma. Vsako malenkost si obrnimo v duhovni prid. Malenkostno je naše življenje v primeri z večnostjo, torej z malenkostmi si skušajmo zagotoviti srečno večnost. Amen.

P. J. K.

Tretja predpepelnična nedelja.

Pojdimo za Jezusom!

(Obenem priložnostni govor za štirideseturno pobožnost sv. Rešnjega Telesa.)

Tisti čas je Jezus dvanajstere k sebi
vzel in jim je rekel: Glejte, gremo gori
v Jeruzalem! Luk. 18, 31.

Kdor razume besede današnjega sv. evangelija in ga primerja z življenjem ljudi tekom teh dni, ta bo takoj spoznal, da vlada na svetu dvojna ljubezen. Kakšno božjo ljubezen kaže naš Zveličar, ko gre gori v Jeruzalem! Neka nepopisljiva želja ga žene, da gre zaradi nas prostovoljno v strašno trpljenje, v grenko smrt. Kako nasprotna je tej vzvišeni ljubezni Zveličarjevi ljubezen pozemeljska, ki se posebno kaže te dni in ki hrepeni po posvetnem uživanju. Kristus je klical svojim maloštevilnim učencem: „Pojdite, gremo gori v Jeruzalem,“ svet pa pravi svoji brezštevilni trumi: „Pojdite, gremo v grešni Babilon.“ Jezus joka nad tem. Kako rad bi pripeljal vse v Jeruzalem, da bi jih s križem in trpljenjem odrešil, svet pa za križ ne mara in Jezusa ne posluša. O, če bi poslušali njegov glas, tedaj bi se njihova srca ob Jezusovem gorečem srcu vnela, tedaj bi rajši z Jezusom jokali in trpeli, kakor pa se s svetom veselili in se smejali. Ali mi more kdo braniti, da vas jaz, ker vas ljubim, danes, bolj kot drugekrat opomnim na to božjo ljubezen, ter iz vaših src preženem tisto ljubezen, tisto strast, ki hrepeni le po posvetnosti, navdušim pa vas za dela pokore v zadoščenje za obilne grehe, s katerimi svet žali posebno te dni svojega Boga. Kako naj to dosežem? Kako naj vnamem vaša srca za božjo ljubezen? Rečem vam: Pojdimo za Jezusom, pojdimo gori v Jeruzalem!

I. Premislimo najpoprej, kdo gre v Jeruzalem.

Ko je Jezus pozval svoje učence, naj gredo za njim, tedaj jim je povedal, da se bode vse dopolnilo, kar je o njem prerokovano, da bo Jezus izdan, bičan, križan in da bo tretji dan od mrtvih vstal.

Tako še ni govoril noben človek pred svojo smrtjo. Kristus se je ločil od učencev in od sveta kot božji sin, na katerem so se izpolnila vsa prerokovanja. Tisti, ki gre gori v Jeruzalem, je več kakor človek, on je Bog. Rojen je bil sicer kakor

človek, živel in trpel je kakor človek, a bil je Bog. To dokazuje njegovo življenje, njegov nauk, njegova dela, njegova smrt.

Ko je bil rojen, so se odprla nebesa in angeli so mu v čast prepevali. Zvezda na nebu je pokazala pot trem modrim iz daljnih krajev, da so se poklonili novorojenemu Jezusu, ga molili, ter tako pripoznali njegovo božanstvo. Simeon ga imenuje „luč sveta“, sv. Janez „Jagnje božje“, Kristus sam potrjuje s svojo vsevednostjo in mogočnostjo, da je z Bogom Očetom ene narave. On uči, kakor pred njim še nobeden. Najskrivnejše misli srca so mu znane, znana mu preteklost in prihodnost vsakega človeka, z eno besedo ozdravlja bolnike, ukroti morje, obuja mrliča. Njegovo življenje je tako sveto, da najhujši sovražnik na njem ne najde madeža. — On prihaja v Jeruzalem pa tudi kakor mogočen kralj. Neštete trume mu kličejo hosana. Ko pa trpi in umira, trpi in umre kakor Bog. Ko se mu približa hudobna druhal, da ga zveže, tedaj jo vrže na tla njegova mogočna beseda: Jaz sem, katerega iščete. Stotnik pod križem priča zanj, cela narava dokazuje, da umira na križu Sin božji!

O, predragi verniki, on, ki gre gori v Jeruzalem, je naš trpeči Zveličar. Kadar izgovorimo besede: In beseda je meso postala, tedaj se potrkajmo na prsa v znamenje, da nas gane tolika ponižnost, o tedaj si še bolj k srcu vzemimo njegovo trpljenje zlasti ob petkih, ko molimo sv. križev pot, sklenimo svoje roke in pokleknimo pred njegovim znamenjem!

II. Premislimo, kako gre Jezus v Jeruzalem.

On pozove svoje dvanajstere učence, naj gredo za njim, nobeden ga ne sili. On hoče sam trpeti in umreti, on gre prostovoljno v smrt. Kakšen junaški pogum! On dobro vê, da ga bo Juda sramotno za denar prodal, da bo bičan, kronan, da bo med hudodelci umrl, pa vendar pravi: „Pojdimo gori v Jeruzalem.“

On hoče, naj se nad njim vse izpolni, pa najsibo še tako bridko in strašno. Zato gre na Oljiski gori še sam nasproti svojim sovražnikom in ko pokaže zadnjič svojo božjo moč, se da mirno zvezati in k smrti obsoditi, ne da bi odprl svoja usta. Njegov molk pomeni: Naj se zgodi! Kakšen prizor je bil za nebesa in za zemljo, ko je Kristus pred seboj zagledal svoj križ! Krvave solze, ki so se lesketale v njegovih zateklih očeh, so kazale njegovo neskončno hrepenjenje po njem. Njegove roke se razprostrô, da objamejo sv. križ, kakor bi bila na njem

naložena neskončna sladkost. Tako rad, tako prostovoljno je šel Gospod v svoje trpljenje! Kakšna bolest je presunila srce Jezusovo, ko ga je poljubil izdajalec Juda! Vam polje jeza v srcu nad toliko nehvaležnostjo, Jezus pa ostane miren in ga pozdravi z besedami: Prijatelj, čemu si prišel? Kakšna sirovost, ko ga je hlapec udaril s pestjo po njegovem svetem obrazu! Tebi se stiskajo pesti po maščevanju, Jezus pa pravi: Če sem krivico storil, spričaj; ako sem pa prav govoril, zakaj me biješ? In kaj je Gospod pretrpel pred Pilatom, Kajfom in Herodom. Trpel je toliko, kolikor ni noben človek. Razmesarili so ga, da na njem ni ostalo zdravega prostora. In na poti proti vrhu Kalvarije! Padel je pod križem, srečal svojo mater, dal se, on najsvetejši, oropati svoje obleke, dal se z žolčem napojiti, kot hudodelec križati — in vse je storil z nebeško krotkostjo. Tako je šel Jezus v Jeruzalem, četudi je vedel, kaj ga čaka!

III. Zakaj je šel Jezus v Jeruzalem.

On je šel prostovoljno in zakaj? O angeli, dajte mi nebeški jezik, da povem to globoko skrivnost. On je šel gori zaradi nas, za nas je trpel, za nas umrl, da bi nas odrešil. O neskončna, neizmerna ljubezen! Ko je nekdam Jezus jokal ob grobu svojega prijatelja Lazarja, tedaj so rekli ljudje: Glejte, kako ga je ljubil! Kaj naj rečemo mi o Jezusu, ki ni točil za nas samo solzâ, ampak prelil za nas zadnjo kapljo svoje drage krvi? Kdor si vzame to ljubezen k srcu, ta mora reči: Glejte, kako je Bog svet ljubil!

Jezus pa ni samo učil, delal čudeže, ustanovil Cerkev, ampak on je trpel zato, da bi nas odrešil. Da, predragi, da bi nas odrešil. Zato se je dal pred Pilatom obsoditi k smrti, da bi nas rešil večnega pogubljenja, zato je nase vzel težko breme svetega križa, na katerem so ležali grehi vsega sveta, tudi naši, da bi bili mi očiščeni, zato je padel pod križem, da bi zadostil za naše pogostne grehe. Dal se je oropati svoje obleke, da bi trpel za našo izgubljeno nedolžnost, dal se je pribiti na križ, da bi nam zadobil prostost otrok božjih, dal se je napojiti z žolčem, da bi zadostil za našo nezmernost. Umrl je sam na križu, da bi mi ne bili zapuščeni v smrtni uri od Boga.

Kakšna ljubezen! Ali bi bilo mogoče, da bi Jezusa ljudje ne ljubili? Ali bi bilo mogoče, da bi ga vnovič žalili in križali? — Zatorej proč z vsem, kar zadene njemu, neskončno svetemu, najhujše rane! Kdor greši smrtno, njega vnovič križa! Ali je to plačilo za njegovo ljubezen? — Ne! Ljubimo ga, svojega naj-

boljšega prijatelja! Ljubil ga je nebeški Oče, ljubila ga je njegova mati, ljubi ga nešteta truma angelov, ljubijo ga vsa nebеса, le svet ga ne ljubi, le grešnik zanj ne mara. Kdor Jezusa ne ljubi, bo pogubljen!

O, da bi zlasti danes vam ne govoril zaman, ko sem vam pokazal, zakaj je šel Jezus v Jeruzalem, danes, ko sem hotel vaša srca vneti za ljubezen do njega. On, neskončni Bog, je šel prostovoljno v svoje trpljenje iz ljubezni do nas, da bi nas odrešil. Ljubimo ga tudi mi in ne grešimo! Ob njegovem plamenečem srcu ogrejmo svoja mrzla srca, poklekimo pred njegov križ in vzdihnimo: O Jezus, moja ljubezen, o Jezus moje vse! Amen.

Ivan Baloh.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu prevzvišenega knezoškofa dr. A. B. Jeglič.)

F. Čednosti.

4. O vzgoji za sv. čistost.

(Tretji del govora.)¹

O Marija, brez madeža spočeta! prosi za nas, ki k tebi pribežimo!

Današnji govor, se mi je zdelo, da nisem mogel pričeti z boljšimi besedami, kakor s tistim vzdihom, ki ga večkrat ponavljajo dekleta v Marijini družbi: O Marija, brez madeža spočeta! prosi za nas, ki k tebi pribežimo!

Če smo toliko zadnjič govorili o tem, kako vzgajati čiste nedolžne otroke, je li mogoče to doseči brez Marije, najčistejše Device, ki je kraljica devic?

Če hočemo čisti biti, čistost ljubiti, venec čistosti ohraniti, moramo biti v čisti družini. Ali ne čutijo tega matere, ki z nekim prirojenim zaupanjem vodijo otroke k Mariji in izročajo otroke svoje v varstvo nebeške Matere? Pa ne samo Marijo morate otrokom kazati v vsej njeni rajski lepoti, ampak tudi druge device in svete mladeniče, od katerih so mnogi donesli

¹ Gl. Duh. Past., 1910, str. 622 in str. 691.

veliko žrtev, prestali obilo zapeljevanja, se odrekli posvetnemu uživanju, odbili vabljlive ženitve in možitve — dali celo svoje imetje, prelili svojo kri — — rajše, kakor, da bi izgubili lepoto devištva. Vam je znana po imenu sv. Neža, sv. Cecilija, sv. Barbara, sv. Agata — ali pa tudi veste, kake junakinje v sv. čistosti so to bile?

Da bi se po družinah lažje ogrevali za najlepšo čednost, to je čistost, vam danes moram priporočiti še eno jako koristno knjigo, kateri je naslov: „Najlepša čednost, in najgrša pregreha“. Spisali so jo graški škof Zwerger, pa se dobi tudi v slovenskem jeziku. Kakor angel varih bi bila knjiga posebno po hišah, kjer je več deklet. Le malo cenejo obleko si je treba napraviti, pa se bo v namestilo mogla kupiti ta zlata knjiga.

Ta zlata knjiga zvoní plat zvona, ker vidi, kako razsaja po svetu grozni požar nečistosti. Kadar kje gori, vse hiti in teče pomagat, tukaj pa le nekateri še čutijo nevarnost, drugih veliko se nevarnosti posmehuje.

Dobre kmečke, krščansko vzgojene matere znajo nevarnost ceniti, in zato vedo, da je najbolj pametno, otrokom grešno priložnost zabraniti!

Priložnost naredi tatu, pa tudi nečistnika. V hudi grešni nevarnosti se pozabi na vse sklepe, na vse opomine, vse pridige, vse obljube, zato pravi modri Lavrencij Scupoli: V begu je rešitev! Če se hočeš rešiti, ne nastavljaš se, marveč beži, beži, beži! O štirih takih glavnih grešnih priložnostih — kakor o štirih nevarnih jamah, v katere se jih mnogo izgubi — naj govorimo danes, to so

1. alkohol;
2. ples;
3. ponočevanje;
4. grešno znanje.

1. Alkôhol... to je vpijanljiva pijača, bodisi ena ali druga.

Kadar ima človek slabo kri, iščejo si pokvarjeni sokovi kakega odtoka, bodisi, da se naredi kaka rana, ali pa izbruhne kaka nevarna bolezen. Tako iščejo vse človeške strasti odduška v dveh pregrehah: v pijančevanju in v nečistosti. Pijanost je kakor velika umazana voda, ki pobira vso človeško nesnago, in najstrupenejši sad pijanosti je ravno nečistost.

Ali je treba to dokazovati? Stopite le za trenotek v obližje pijančev, glejte, poslušajte — pa morate priznati, da je pijanost mati nečistosti, kar poudarja sv. pismo, ko pravi: „Ne vpijanite se z vinom, v katerem je nečistost.“

To je povsem naravno!

Rekli smo: Več žive, pobožne vere; več vesti, več moči — je treba, da bomo v tem hudem boju zmagovali. Sveto pismo pa pravi, da „vino in ženske storé, da (celo) modri odstopijo od vere.“ (Sir. 19, 2.) In kdo ima manj vesti, kakor pijan človek — in kdo je bolj lahkomišeln, kakor pijanec! To so znane stvari. Še trezen človek se mora vojskovati in le težko zmaga, kako bo zmagal pijan, ki je podoben konju, kadar se splašči na cesti.

Obrnimo vse to na vsakdanje življenje!

Kje se najgrše klafa, nesramno govori? Med pijano mladino; — da celo med zakonskimi možmi, kadar jih je pamet zapustila. Kaj stori fant, kadar gre ponočevat? Najprej se napije. Kaj se dela pri plesih? Pije se, da vino od miz teče.

Kdaj se izvrši največ nečistih dejanj? V pijanosti — v soboto, nedeljo večer. Kdaj se započne največ nezakonskih rojstev? Pred pustom, ko ljudje najbolj norijo. Kje slišijo otroci največ pohujšljivega govorjenja? V družini pijančevi. Kateri možje postanejo najprej prešestniki! Tisti, ki se večkrat vpijanijo. Po katerih hišah se največ hčera in fantov spridi? Po tistih, kjer so bili starši vdani pijači.¹ Vse pridige in vse izpovedi so le kaplje na razbeljeno železo za tiste hiše, v katerih se pijančuje.

Kaj sledi iz tega?

Proč od krajev, kjer se popiva. Posedanje po gostilnah do-cela pokvari moške. Pa tudi tista popivanja po zasebnih hišah, kjer se toči ali vino (pod vejo), ali žganje, so prava kuga za Slovenca. Dokler si ti gospodinja pri hiši, skrbi, da takih neredov ne bo pod vašo streho. Čemu pa ti je Bog dal jezik? Ali pa celo mar hočeš pustiti, da bodo tvoja dekleta kuhala fantom žganje ponoči? Ali mar hočeš zastrupiti z žganjem celo ono materino hrano, katero daješ svojemu dojenčku v naročju? In ti daješ žganje otrokom, ki v šolo hodijo!! Slepota čez slepoto! Ti pogubljaš sama svoje otroke, ko skrbiš, da se ne pomanjša rod pijancev; ti zažigaš sama svoj dom, ker mu vzgajaš takih

¹ Das Wirthshausleben ist der Ausgangspunkt aller Laster der Gesellschaft. (Dr. Forel.)

gospodarjev; ti sama polniš pekel, ker hudič ni nikogar bolj vesel kakor mož pijancev in žensk-pijank.

Propale ženske so večjidel pijanke; v pijanosti izgubi ženska tisto, kar je njej v največji kras, to je čut za dostojnost in sramežljivost.¹

2. Ples.

Kako se je ples začel? V starih časih, še pri Hebrejcih, so plesali v znamenje veselja, pa plesali so le posamezni. Tako se bere, da je celo David plesal pred skrinjo zaveze. (Kr. 6, 7. 14.) Pozneje so začele ženske skupaj plesati, in moški zopet skupaj z moškimi. Nazadnje so začeli moški plesati z ženskami — in to je bilo njim najbolj všeč: to je sedaj naš ples. Če bi sedaj kaka ženska sama plesala, bi rekli: ta je nora!

„Nihče ne dvomi, kdor ljubi mladino, da je ples, kakor je dandanes v navadi zelo škodljiv, in vsestransko nevaren za plesavce in plesavke, kakor tudi za občinstvo, ki le gleda pri plesu.“ — „Zato se krščanski starši, ki želé svojim otrokom dobro, protivijo plesu, ker so prepričani, da je pogubonosen.“ — „Toda ne le ples zase, ampak vse, kar se vrši pred plesom in kar sledi plesu, vse, vse je strupeno in okuženo.“² Kako so pagani sodili o plesu? Aristotel, najmodrejši Grk je hotel, da gosposka mladini ples popolnoma prepove. — Demosten, slaven grški govornik je hotel macedonskega kralja Filipa s tem počrniti, da mu je očital, da je bil na plesu. — Rimski zgodovinar Salustij očita neki ženi Semproniji, da pleše bolj kot se za pošteno ženo spodobi. Pesnik Ovidij, ki ni bil ravnokaj prida, trdi, da je ples seme za pokvarjenost. — Ciceron je branil nekega Lucija Moreno, kateremu so nasprotniki očitali, da je plesal, s tem, da je rekel, kdor pleše, mora biti prej že zelo pokvarjen. „Nihče ne pleše, če ni pijan ali pa neumen.“ „Le pri onih gostijah se pleše, kjer se neizmerno uživa pijačo in hrano.“ — Apij Klavdij je izgnal vse godce iz Rima, da bi ljudje ne plesali.

Ali niso bili pagani bolj pametni kot mi kristjani, ki imamo preveč mreno na očesu, da nočemo uvideti, kako nevaren je ples.

Kaj govori sveto pismo o plesu?

„S plesavko se ne pečaj in ne poslušaj jo, da te njene spretnosti ne pogubé.“ (Eceli. 9. 4.)

¹ Der Alkoholismus, II. Th. (Alkoholismus und Prostitution, p. 64.)

² Iv. Tul v knjižici „Ples“.

Cerkev je ples vedno obsojala. Cerkveni zbor v Cahilu imenuje ples sramotno dejanje. — Laodicejski cerkveni zbor prepoveduje ples tudi na ženitnini.

Sv. Karol Boromej je povsod ostro delal zoper plese. On piše takole: „Ples je nečisti vir najgrše pokvarjenosti.“ — „Nikdar se ne pleše, ne da bi se Boga žalilo z nespodobnimi mislimi, nesramnimi besedami, z nečisto ljubeznijo, s strastnimi izkušnjavi, ki se ne dajo ločiti od plesa. Prešestovanja in nesramna dela nečistosti so večkrat posledice plesa.“ — Tako je pisal sveti Karol Boromej, ki je kot mlad dijak večkrat sam plesal. „Enkrat smo — pravi — nagovorili nekega učenjaka, da je šel plesat. Nekaj časa je plesal in stvar opazoval, potem pa je vzdihnil: „Oh, to je čudna iznajdba, da se nravnost in poštenje mori.““

Sv. Frančišek Saleški, jako odjenljiv mož, je rekel: „Najboljši (najpoštenejši) plesi niso nič prida.“ — „Ta smešna razveseljevanja spravljajo dušo pogosto v največjo nevarnost in vzbujajo v nji razne slabe občutke, tako da se je treba najresneje oborožiti, če se ni možno na noben način plesa izogniti, če smo k temu prav prisiljeni.“

Neki protestant, drugoverec torej, pa je pisal o plesu takole: „Plesi imajo vedno mnogo žalostnih posledic. Mnogo, mnogo smrtnih grehov se godi pred in med plesom in po plesu. Nezmernost, nespodobnost, neumne in neumestne šale, razposajeno veselje, razuzdanost, nespodobno petje, grde pogovore, nečiste misli, želje, razne nedovoljene prostosti — vse, vse dobiš na plesu. Kraj, čas in osebno razpoloženje obojega spola, vse sili na greh. Eden je drugemu v izkušnjo, v nevarnost — v propast.¹

Umiral je sivolas starček. Poklicali so duhovnika, da ga previdi. Pobožno prejme bolnik sv. zakramente. Že je hotel duhovnik oditi, ko zakliče za njim: „Gospod! še eno besedo?“ — „Kaj bi radi, oče?“ S tresočim glasom pravi starček: „Prosim, gospod župnik! Vi večkrat govorite zoper ples. Prav imate. Pa ne zamerite, če Vam rečem: Vi ne poznate niti polovico grehov, ki se gode na plesu. Ko bi jih poznali, bi proti plesu mnogo strožje postopali.“

Dovolj bo teh besedi o plesu, saj danes ni naš namen, da bi govorili samo o plesu.

Hotel sem vam, krščanske matere, naštetii sodbe pametnih,

¹ Več o plesu v izvrstni prej navedeni knjižici Iv. Tula.

izkušenih mož, da si naredite gotovo misel o plesu, in veste, kako imate ravnati, če vleče otroke na ples.

Dekle, ki prav rada pleše, je ali že nečista ali pa bo kmalu nečista, to mi je že večkrat izkušnja pokazala. Recimo, da tudi ni na vsakem plesu enako greha in enake priložnosti za greh, vendar nekaj je je zmeraj; ta priložnost je zato tem nevarnejša, ker je skrita. Kaj se v srcih, mislih godi, ne moreš gledati. Skratka: plesi naredé povsod pravo zmešnjavo med mladino. Zapomni si besede: Če hočeš, da nedolžnost tvojega otroka, pravim: če hočeš — ovène in usahne, pošiljaj ga na plesišča!

Kako se po plesih budi ženska nečimurnost, pohlep dopasti, gizdavost, zapravljenost, da plesi provzročajo poleg nečistosti še poboje, sovraštva, itd. . . . o tem ni treba nadalje govoriti. Torej ne bo nobene škode, če dekle plesati ne zna. In če mora ravno iti na ženitovanje, ne puščaj je brez modre družine, zakaj tisti plesi na podih so zlasti ponoči jako nevarni, in najlepše bi bilo, da bi se vsaj ponoči nikdar ne plesalo — če se sploh na ženitovanjih plesati mora.

Plesi po zasebnih hišah, po gostilnah, zlasti ob „sejmih“, so pa hudičeve komedije.

3 S plesom v najtesnejši zvezi — je ponočevanje.

Neki pridigar je rekel, da se pri ponočevanju naredi več greha, kakor je zvezd na nebu. Nočemo premišljevati o tem, kako ponočnjak greši zoper božji red, ki je postavil noč za počitek ljudem in živalim — in tudi ne o tem, kako se pri ponočevanju greši zoper vse božje zapovedi, tukaj le povdarjamo, da je ponočevanju predvsem namen dobiti priložnost za nečistost.

To je iskana grešna priložnost! Mlad fante gre sicer izprva ponoči venkaj, da pokaže, da je postal velik; ne naredi še velike hudobije, ampak pokaže pa le, da je pripravljen za hudobije. In v tej šoli ponočnjakov se bolj hitro uči, kakor nekdanj katekizma v šoli.

Najbolj žalostno pri tej stvari je, da mislijo v marsikateri fari fantje, dekleta — in celo starši, da mora ponočevanje biti, češ, nekdanj je tudi tako bilo, naj bo pa še zdaj tako. Če so pred teboj šli mnogi v pekel, ali moraš iti tudi ti? Če kak norec zažge hišo, ali jo boš tudi ti? Nekdanj so bili tudi tatovi, tudi pijanci, tudi prešestniki — ali se zato sme sedaj pijančevati, prešestovati, krasti? Kjer vlada v fari tako mišljenje, tam je gnjila

fara! Sicer pa vsa fara taka nikjer ni; to so le posamezni, s slepoto tako udarjeni, ki pozabijo, da ima mlad človek dušo, in prezro, kako predvsem nečisti greh žali Kristusa križanega, in nočejo odpreti oči, da bi videli, koliko fantov si po ponočevanju pokvari srce in dušo, zapravi dobro ime, uniči svojo prihodnost, razdene svoje zdravje — pa koliko deklet postane nesrečnih časno in večno, ker so dajale potuho ponočnjakom.

Kaj sledi iz tega? Da starši z vso resnobo odrasli mladini zabranjujejo ponočevanje...

„Saj me ne ubogajo!“ — se sliši tolikrat odgovor... Ali se pa prime vselej dovolj ostro? Kaj še, malo se pogodrnja; sinovi spé v hlevu, v svislih, da lahko gredo in pridejo, kadar hočejo — za njimi se ne pogleda, če so v polnoči doma. In dekleta — kje spé? Velikokrat navlašč na takih krajih, da lahko vsakdo do njih pride. So vrata zaprta —? Zaprta! Pa ključ se pusti v vratih! Tožila mi je poštena gospodinja, da ima križ z deklo, češ, posvarila sem jo, ker se je ponoči pogovarjala — mati jo je pa vzela proč — rekla je: „Zato je ne boste kregali.“ Kakšna bo s o d b a za nekatere matere!

Sicer je pa res, da gospodarji in starši ne morejo biti za žandarje. Kjer resnobna beseda res tako malo pomaga, tam je srce sprideno; in srce bo sprideno ondi, kjer ni bilo v mladih letih n o b e n e v z g o j e.

Kjer je ponočevanje ukoreninjeno, tam ni nobenega krščanskega življenja — je tudi nemogoče. Kako so sv. Oče priporočali pogosto sv. obhajilo — ali bo zaželela po angelskem kruhu kaka fantovska dekle, ki vasuje ponoči?

Kjer je tako, tam se mora prekvasiti vsa fara! Dokler imajo večino pokvarjenci in fantovska dekleta, toliko časa gre počasi in s težavo.

„Gladka je cesta in široka je pot, ki pelje v pogubljenje.“ Če so dobri v večini, potem bo mladina veliko lažje pustila ponočevanje.

V nekem kraju je rekel star fant, ki je bil svoj čas tudi precej navihan: „Tista reč — ponočevanje — je pa zdaj zelo doli prišla!“ Zakaj je doli prišla? Storile so to Marijine družbe.

4. Grešno znanje — to je pravzaprav tisto, radi česar tako radi mladi ljudje pridejo skupaj.

Znanje — to je brv, čez katero se pride v zakon. Pa pod to brvjo je globok prepad, in če brv nima držajev, se

lahko pade notri. Na drugi strani brvi stoji na levi tabla, na tabli napis: „vzel me bo“ — na desni tabla in na nji napis: „oženil se bom“. Tisti, ki hočejo čez to brv, so kar zamaknjeni v tista napisa — zato pa ne gledajo okoli sebe, in koliko se jih ponesreči, padejo z brvi — — v prepad ... O znanju kakor predpripravi za zakon bomo govorili še pozneje, danes podajmo samo nekaj potez.

a) Kdaj je znanje dovoljeno? Takrat, kadar ima za znanjem res priti poroka. Zakonski stan združi moško in žensko osebo za skupno bivanje za celo življenje, in to ni nobena igrača. Zato je prav, da se nekoliko spoznata, ali bosta mogla iti skupaj ali ne; prav je, da si dasta srci, preden si dasta roke pred oltarjem — tej naravni ljubezni bo poročna milost dodala še nadnaravno.

Tako znanje je zahteva človeškega srca in človeške pameti in je predpriprava za zakon.

b) Katero znanje je nevarno? Vsako znanje je nevarno, tudi najbolj resnobno in pošteno. Kajti znanje je največja priložnost, da se zbudé spolni počutki in zaide v tisto, kar je dovoljeno edino poročenim. Zato smo rekli, da mora brv imeti držaje. Teh držajev pa velikokrat ni, zaljubljeni jih večinoma ne marajo.

Ker so ljudje tako goljufivi, strasti tako močne, priložnost za greh v vsakem znanju tako velika, vsaka poroka združena s tolikimi težavami, tako, da se velikokrat razdere, ko so že ženini na oklicih — in se torej zaročenci lahko motijo v tem, ali bo poroka ali ne: zato je vsako znanje nevarno.

Izmed sto je komaj eno brez greha!

c) Kdaj je znanje naravnost pregrešno?

Kadar je znanje brez namena in upanja, da bi se mogla poroka izvršiti, in kadar je znanje brez nadzorstva.

Brez namena ...!

Zakaj mladi ljudje pričenjajo znanje — ali mar zmeraj z namenom, da bi se poročili? Velikokrat pri tem nič ne mislijo. Znanje prično tjevidan, da bi svojo volčjo lakoto (sv. Fr. Sal.) po ljubezni nasitili. Posebno deklicam silno dopade, če morejo tako po domače občevati z mladeniči. Začno si pisati pisma, pošiljati razglednice (pa kako umazane večkrat), dajati darila (prstane, šopke), včasih se pričakati na kaki poti, malo se pogovoriti, ko se gre na delo, včasih na potu v cerkev, posebno v tujo

faro. To je začetek takega nečimurnega ljubovanja. Na ženitev še nobeden ne misli ne, na kak greh v dejanju, vsaj izprva dekle tudi ne, pa greh pride samobsebi, pa tako hitro, da se mlada človeka tega niti ne zavesta kako in kdaj. Morda pride zraven resni namen, da se vzameta, pa zmeraj ni tega.

Drugi začno ljubovanje iz častilakomnosti, češ, kako me imajo dekleta rade, ali pa, kako se fantje zame tepejo. Marsikje vlada tak duh, da ima dekle to za poseben kredit, če ima „fanta“. Nasledek se kaj dobro opazi v krstnih bukvah.

Tretji — fantje — lazijo za dekleti zbog neke hudomušnosti in sirovosti. Župnik je pisal z ženinom ženitovanjski zapisnik. Župnik vpraša: „Ali si se s katero zaročil?“ Ženin molči — potem se odreže: „Ja, za norca sem katero imel!“ Ta odgovor je vreden marsikaterega sirovina, ki se celo s tem ponaša, če je zapeljal kako deklino.

Četrtilim ljubezen še mar ni; nje žene v znanja samo po-hotnost, strast.

Pri vseh teh je znanje hudobno, neumno in nečimerno. Tisti, ki tudi brez slabega namena znanje pričnejo, ga navadno z grdim grehom končajo. Vse, kar tako ljubovanje skupaj drži, je napeljevanje v greh.

Namen, poročiti se, imajo lahko taki, ki imajo že svoj dom, svojo službo, ali vsaj gotov zalužek — ni pa rečeno, da ga gotovo imajo. Če pa izvedo le za nekoliko bolj bogato nevesto, pa so včasih pripravljeni prvo zapustiti.

Kako je ta namen pri ljubimcih negotov, spoznajo tudi dekleta sama. Če se jo vpraša: „Ali te bo vzel?“ — „Pravi, da me bo!“ — z negotovostjo odgovori.

Posebno pa dekleta sama ne morejo odločevati o namenu, ker le moški volijo, ne ženske. Ona lahko pritrdi ali odbije, prve besede pa pri tem nima.

Če se katera prav moškim nastavlja, za njimi leta, s slabim namenom, je seveda to nečistovanje. Sama želja, da bi se pošteno poročila, pa ni pregrešna.

Brez upanja ... Kakor brez cilja, tako se znanja delajo velikrat tudi brez upanja, da bi se zaročenca mogla poročiti. Morda so razmere take, da se ovire nikdar ne odstranijo — recimo, če prične ljubovanje poročena oseba — potem je znanje gotovo nedovoljeno, prešestno. Včasih se dado ovire odstraniti,

pa morda le čez dolgo časa, — ali je pa sploh malo verjetno, da bi se katerikrat odstranile. Recimo: mladenič še ni bil na vojaškem naboru, upanja nima nič, da bi mu doma izročili dom — ali pa šele morda čez 10, 15 let. Kaj pomaga potem ljubezen, ko ni pričakovati nobenega pametnega konca. Prav je, da se pri sklepanju zakonov gleda na starost, premoženje, izobrazbo — pa tudi na voljo staršev.

Preveč bi pa starši zahtevali, da bi moral otrok prav vse po njih volji narediti. Tukaj starši zakrivijo marsikatero otroško nerodnost, ker jim delajo preveč ovire, da bi se mogli poročiti, in sicer o pravem času poročiti.

Iz vsega tega, kar sem vam povedal o namenu in upanju pri znanjih, lahko posnamete, koliko previdnosti je treba pri takih ljubovanjih mladih ljudi. Kakor je važna smrtna ura za vsakega človeka, tako je skoro važen trenotek, ko se prične kako tako znanje, s kom se prične in kdaj se začne.

Bral sem v „Detoljubu“ o neki materi, ki je zmeraj govorila svoji hčeri, da je največja nesreča za žensko, če se ne more omožiti. Hči se je res omožila. Pa kako? Vlovila je divjega človeka, s katerim je veliko trpela, in dve leti pred poroko je imela ž njim otroka.

Krščanska mati bo skušala hčeri predvsem vcepiti visoko spoštovanje do sv. devištva; več bo govorila o tem, kakor o možitvi. Če jo Bog v zakon kliče, jo bo gotovo poklical.

Skrbela bo mati, da otroci, posebno v prvi mladosti, nimajo priložnosti za predomače in zaupno občevanje z drugim spolom. Ogenj se ne nosi v slamo. Kadar je hiša v plamenu, se more malo pomagati. Nekateri starši si vijejo roke, kadar je prepozno; prej pa vse dovolijo otrokom.

Zelo važna je vzgoja mladeničev, da se znajo dostojno obnašati proti ženskemu spolu. „Sin moj, ženske ne zapeljuj nobene, pa tudi nobeni ne govori, da jo boš vzel, če je ne misliš vzeti. Ali bi bil ti zadovoljen, če bi kdo zapeljal tvojo sestro?“ — tako mora mati opominjati fanta.

Nadzorstvo. — Končno postane tudi najlepše zamišljeno znanje lahko jama nečistih pregreh in sramote, če nihče ne pazi na mlade ljudi. Kar se skriva, bo malokedaj prida. Tudi je žaljivo za mater in očeta, da ne bi vedela, kaj otrok namerava.

Je pa čudno, kako slepe so v tem oziru velikokrat matere!

Prišel je k meni sivolas mož, oče štirih ponesrečenih hčera; vse štiri so dobile po službah nezakonske otroke. Mož je s solznimi očmi tožil svoje gorjé: „Gredo služiti, čez nekaj časa mi pa otroka domov pošljejo — pa ga redi, in nič ne vprašajo, kje boš vzel ...“

To je eno poglavje o grešnih znanjih.

Nevarna je za čistost pijača, nevaren ples, nevarno ponočevanje — a čez vse je grešno znanje. Čas je prekratek, da bi mogel hudo popisati, ki je rodé grešna znanja.

Premislite še enkrat nazaj, kaj sem vam danes govoril. Veliko naukov sem vam povedal v zadnjem govoru, več vere, več vesti, več moči — pa morda ste že vse to pozabile. Kar sem pa danes povedal o pijančevanju, plesih, ponočevanju — in grešnih znanjih, to seže globoko v vsakdanje življenje in tega, upam, ne boste hitro pozabile, vsaj vse to vsak dan gledate na svoje oči.

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

Ker nam je radi pridejanih dveh prilog — „Društvenega govornika“ in „Zbirke lepih zgledov“ — zmanjkalo prostora za poročilo o slovstvu, moremo le prav na kratko omeniti nekatere važne slovstvene novosti, ki nas morajo zlasti zanimati.

1. Predvsem z veseljem pozdravljamo, da je Vestnik „duhovnikov častivcev“ — Ss. Eucharistia — razširil svoj delokrog in postal obenem glasilo Sodal. Ss. Cordis Jesu v slovenskih in hrvaških škofijah. Sedaj izhaja z naslovom **Svečenička zajednica pod zaštitom presv. Srca Isusova**. Prva številka (strani 24 v 8°) kaže po svojih lepih člankih, da bo časnik, kakor je dosedaj devet let spretno pospeševal namene bratovščine „duhovnikov častivcev“, odslej obenem vsestransko podpiral razvoj prekornostne duhovske organizacije Sodal. Ss. Cordis Jesu. Uvodno glavno razpravo je spisal prevzvišeni škof dr. Anton Mahnič. V njej opozarja, da je Sodal. Ss. Cordis Jesu v bistvu isto kot „L'Unione Apostolica dei Sacerdoti secolari“, ki je razširjena po raznih državah in katere član je bil sv. oče Pij X. kot kaplan in župnik in jo je toplo priporočal kot škof. Tudi sedaj je na prošnjo prevzvišenega pisatelja imenovane razprave dal apostolski blagoslov slovenskim in hrvaškim Sodal. Ss. Cordis Jesu. Jako času primeren je slovenski članek „Več asceze in ascetike!“ (Spisal dr. A. Z.) — „Svečenički zajednici“ želimo najlepšega uspeha! Časnik stane 3 K na leto in se naroča pri upravnistvu „Svečeničke zajednice v Krku (Veglia).

2. **Marijin otrok**. Vodilo za ude Marijine družbe. Drugi natís. Priredil in založil P. Lavrencij Göppel Ord. Cist. v Zatičini. Str. 264. Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem. Cena v usnje vezani knjigi z rdečo obrezo K 1'80, z zlato obrezo K 2. Dobiva se v Katoliški Bukvarni, v prodajalni Kat. tiskovnega društva (Ničman) in pri založniku v Zatičini.

Pohvalne besede, ki smo jih napisali povodom prve izdaje imenovanega prav skrbno in dobro sestavljenega vodila in molitvenika za Marijine družbe (Prim. Duh. Pastir I. 1904, str. 490.) moramo tudi sedaj ponavljati: „Marijin otrok“ je jako lična knjiga, ki obsega pravila in obrede Marijinih družb in najpotrebnejše molitve, tako da nadomešča molitvenik. Pravila so v prvem delu knjige, ki ga pisatelj imenuje „Pouk“. Kratko in točno govori najprej o postanku in namenu Marijine družbe, poudarja nato veliko korist kongregacij, podaja pravila za člane in predstojništvo in govori potem v posebnem odstavku, ki se mu je vrlo posrečil, o življenju Marijinega otroka (o njegovi molitvi in čednostih). Drugi del, imenovan „Molitve“, obsega družbene molitve in obrede pri shodih in slavnostih in srečno izbrano zbirko drugih molitev. — Knjiga dobro ustreza svojemu namenu; težava je pa v tem, kar se mora omeniti, da bodo člani, ki dobe pri sprejemu v Marijino družbo to knjižico, pozneje, če prestopijo v drugo družbo, kjer je vpečjan drugačen pravilnik in obrednik Marijinih družb, morali tudi tega kupiti. Sicer je pa potreba druge izdaje „Marijinega otroka“ pokazala, da je knjiga našla dovolj prijateljev, ki si jih bode tudi v bodoče ohranila.

3. Podrobni načrt za poučevanje verouka na ljudskih šolah. Dodatek: Podrobni načrt za ponavljalne šole. Uredil katehet A. Čadež. Str. 48. V Ljubljani, 1910. Izdalo „Društvo slovenskih katehetov“. Naroča se v Katoliški Bukvarni. Cena 80 vin.

Prav koristno delo je izvršilo „Društvo slovenskih katehetov“, oziroma njegov marljivi tajnik, g. Ant. Čadež, s tem, da je izdalo imenovani podrobni učni načrt. Za vse predmete, zlasti pa za verouk, je potreben podrobni učni načrt. Katehet si spričo majhnega števila učnih ur mora natančno razdeliti vso učno tvarino, da pridejo vse svete resnice, ki jih ima razložiti, pri pouku na vrsto, in da ima dovolj časa, jih vsestransko in temeljito obdelati. To je pa le izvedljivo s pomočjo dobrega učnega načrta. Zato bo vsak katehet z veseljem segel po imenovanem učnem načrtu, ki je izdelan za vse kategorije ljudskih šol. Načrt bo nedvombeno toliko bolje služil svojemu namenu, ker je sestavljen na podlagi bogatih izkušenj, ki so si jih sestavljavci pridobili pri pouku veronauka. „Društvo slovenskih katehetov“ je namreč dalo najprej natisniti načrt kot „osnovo za poizkušnjo“, kn.-šk. ordinariat je tako prvotno osnovo razposlal dekanijskim uradom, da je mogla vsa duhovščina načrt pregledati in nasvetovati pri pastoralnih konferencah potrebne premembe in dodatke. — „Društvo slovenskih katehetov“ in g. urednik naj imata zavest, da sta s svojim trudoljubivim delom naredila veliko uslugo vsej duhovščini.

4. Naročila na knjige *Družbe sv. Mohorja* je treba poslati do 5. februarja v Celovec. Letos dobe vsi člani kot redno društveno knjigo *Zgodbe sv. pisma*, s čimer je vsem poverjenikom in članom zelo ustrezno. Za družbenike, ki bi želeli 16. zvezek *Zgodb sv. pisma*, ki ni bil razposlan kot društvena knjiga, naj se priloži po 50 vin.